

Naročnina za kraljevino
SHS
Mesečno 15 D. Letno 180 D.
Inozemstvo:
Mesečno 20 D. Letno 240 D.
Oglaš: enostopna mm vrsta za
enkrat 50 para, večkrat popust

JUGOSLAV

Plačano do

Licijalna knjižnica

Uredništvo:
Ljubljana, 1/a. Telefon 380.
ava:
Telefon 44
se ne vračajo.
je priložiti znamke
za odgovor.

GENOVSKA KONFERENCA.

Razprava o spomenici.

LLOYD GEORGEJEVO RESNO POSVARILLO FRANCOSKI DELEGACIJ. RUSIJA DOBI POMOČ PROTI OBVEZAM. BARTHOU ZA-
HTEVA SPOŠTOVANJE STATUS QUO-JA V EVROPI.

Genova, 29. aprila. (Izv.) K večeraj-
nji seji podkomisije poročajo: Angle-
ški ministrski predsednik Lloyd Geo-
rge je Barthoujevo objavo, da odpotuje
v Pariz, sprejel z nastopnimi resnimi
besedami: Doznan sem, da namerava
predstojnik francoske delegacije na
vsak način odpotovati. Toda ugotoviti
moram vsekakor, da je že drugi pot,
da se je tekom konference izredne važ-
nosti in v najkrošljivejšem trenutku od-
stranil vodja francoske delegacije, da
se odpelje v Pariz. Jaz s svoje strani
morem vzeti na znanje le sporočilo o
obljubi povratka. Pravtako spominjam
na izredno obžalovanja vredne posledice,
ki jih je povzročilo odpotovanje
tedanjega predstojnika francoske dele-
gacije Brianda s canneske konference.
Iz tega razloga moram izjaviti, da
smatram Barthoujev sklep za izredno
važen, in sicer radi možnih posledic, ki
bi se mogle razviti iz poka nadaljnje-
ga poslovanja genovske konference. —
Nato je izjavil Barthou: Za svojo ose-
bo sem vedno kazal svojo trdno voljo
slediti poslovanju konference in sem
prepričan, da mi bo bodočnost dala
prav. Sicer pa se v resnici ne odstra-
nim za dalje časa, kakor je to neob-
hodno potrebno. Kar se tiče mojega
odpotovanja, zavisí od zaključka del,
ki jih ima izvršiti ta komisija.

Genova, 29. aprila. (Izv.) Agencija
Stefani javlja: Zastopniki držav, ki so
podpisale povabilo za genovsko kon-
ferenco, kakor tudi zastopniki Poljske,
Romunije, Švedske in Švice so se se-
stali danes ob enajstih, da odobro novo
besedilo uvoda k spomenici, ki jo na-
meravajo izročiti ruski delegaciji. Besed-
ilo, ki ga je izdelal poseben odbor na
podlagi angleškega in francoskega na-

črta, je bilo odobreno. — Nato so za-
čeli razpravljati o členih, vsebujočih
obveznosti, ki jih mora sprejeti Rusija,
da se ji zagotovi pomoč, katero nava-
ja uvod. Člen 1 se sprejme z izpremembo,
ki jo je predlagala romunska delega-
cija. Glasovanja o tem izpreminjeval-
nem predlogu se zastopniki nevtralnih
držav niso udeležili. — Ob štirih po-
poldne se je seja nadaljevala in so raz-
pravljali o načrtu spomenice.

Genova, 29. aprila. (Izv.) Redakcijs-
ka komisija je danes dopoldne končala
svoje delo in je prvi del obeh načrtov,
splošnega angleškega in francoskega
besedila spravila v sklad, nakar je po-
litična podkomisija nadaljevala snovi
prekinjeno sejo, katere se pa Rusi niso
udeležili. Delacroix (Belgija) je pred-
ložil v imenu redakcijske komisije novo
besedilo, ki podrobno urejuje udeležbo
posameznih sklicujočih držav na ob-
novo Rusije. Nato se je razpravljalo o
členu 1, ki nalaga Rusiji, da se vzdrži-
je vsake propagande v inozemstvu.
Francoski delegat Barthou je zahteval,
da se Rusiji odreka vsaka teritorialna
in politična propaganda. Rusija naj bi
se obvezala, da bo spoštovala status
quo v Evropi. Pri tem je govornik oč-
vidno mislil na Besarabijo. Lloyd Geo-
rge je odgovoril, da stoji osebno v
vprašanju Besarabije na strani Romu-
nije. Vprašanje mej pride gotovo do
razgovora, vendar pa se to vprašanje
ne sme forsirati, ampak počakati, da ga
Rusi sami sprožijo. — Po daljši debati
je bil prvi del sprejet v zmislu Bratia-
novega predloga, toda z amenden-
tom Lloyd Georgea. Seja je bila nato
prekinjena in se nadaljuje popoldne.

Debata o izvozni carini.

ANGLEŽI ZA IZVOZNO CARINO DO 25 % VREDNOSTI BLAGA. NA-
STOP NAŠEGA DELEGATA.

Genova, 29. aprila. (Izv.) Dopoldne
se je sestala gospodarska podkomisija
in je razpravljala o izvozni carini na
sirovine. Italijanski trgovinski minister
Rossi je predlagal, naj se te carine po-
blirajo le v fiskalne namene in naj ne
presejajo 15 % vrednosti. Jugoslovanski
trgovinski minister dr. Janković je
odgovoril, da je jugoslovanska vlada
vseledn opustošen, ki jih je povzročila
vojna, prisiljena vztrajati na prepovedi
izvoza, da se prepreči prehod dviganje
cen v tuzemstvu in da se obnovi pro-
padla industrija. Velike industrijske dr-
žave imajo naravno velik interes na
tem, da se izvoz sirovin dvigne, intere-
si držav, ki proizvajajo sirovine, pa so
popolnoma drugačni. Angleški delegat
je nato predlagal, naj se kot podlaga za
prilpustitev izvoznih carin upoštevajo
dolg fiskalnih momentov tudi ozir na
prehrano lastnega prebivalstva in na
to, da lastne države ne ostanejo brez
sirovin. Predlagal je tudi, naj se kot
skrajna meja izvoznih carin določi 25 %
vrednosti blaga. Italijanski trgovinski
minister je izjavil, da mora vztrajati na
svojem stališču.

Genova, 29. aprila. (Izv.) Čičerin je
poslal večeraj predsedniku konference
italijanskemu ministrskemu predsedni-
ku Facti pismo, v katerem naglašja, da
ruska delegacija ni dobila nobenega do-
ločenega odgovora glede višine kredi-
tov, ki so absolutno potrebni za ob-
novo Rusije in ki jih je ruska delega-
cija označila kot predpogoji dogovora,
ki ga je na kratko skiciral v svojem
dopisu z dne 20. t. m., ki ga je poslal
angleškemu ministrskemu predsedniku.
Ako izostane odgovor o tem vprašanju
in se delo konference prekine in naj to
pomeni, da sklicujoče države ne sma-
trajo več pisma z dne 20. t. m. kot
podlago za nadaljnja razpravljajna, bi
se morala ruska delegacija zopet povr-
niti k svoji spomenici, ki ugotavlja pr-
votno stališče ruske delegacije in vse-
buje tudi načela, katere smatra ruska
delegacija kot edino pravilna, to pa na-
vzlic temu, da je ruska delegacija, da
doseže sporazum, privolila v koncesije,
ki jih je ponudila v svojem pismu z dne
20. t. m. pod gotovimi pogoji, ki pa iz-
gube svojo veljavo, ako se ne izpolnijo.
Ker računa s to možnostjo, predlaga
sedaj to spomenico oficijelno konferenci.

Narodna skupščina.

DVANAJSTINE ZA MAJ IN JUNIJ SPREJETE. — ZOPER NEDELAV-
NOST V NARODNI SKUPŠČINI.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Današnja
seja narodne skupščine je bila otvorje-
na dopoldne ob enajstih. Ko je zborni-
ca prešla na dnevni red, je bil sprejet
§ 64 zakonskega načrta o proračunskih
dvanajstih za meseca maj in junij,
in sicer tako, kakor je to predlagal od-
bor. Nato je zbornica glasovala o po-
sameznih paragrafih, in sicer najprej o
vsakem paragrafu posamič, nato pa
skupno o vseh. Glasovalo je 186 po-
slancev, od teh za načrt 152, proti pa
34. S tem je bil zakonski načrt o pr-
računskih dvanajstih za meseca maj
in junij sprejet. Preden je bila seja za-
ključena, je povzel besedo poslanec Mi-
letič, ki je govoril o §§ 96, 97 in 98 po-
slovnika. Ti paragrafi govore o vrže-

vanju reda v narodni skupščini. Posla-
nec Miletič je zahteval od predsednika
skupščine, naj mu javi, ali je že kaj
ukrenil zoper sedanjo stagnacijo v na-
rodni skupščini. Predsednik parlamenta
je odgovoril, da je zadovoljen, ker je
poslanec Miletič sprožil to vprašanje,
zakaj zadnji čas je že, da se v narodni
skupščini napravi red. Ker je bil s tem
dnevni red narodne skupščine izčrpan,
je bila seja zaključena. Predsednik je
odredil, da se bo prihodnja vršila dne
10. maja. Nato je predsednik pozval
podsek zakonodajnega odbora, naj v
tem času izgotovi zakonske načrte o
glavni kontroli, o centralni upravi, o
odgovornosti ministrov in o izpreme-
bi volilnega zakona.

Avtonomistični muslimi- mani za Protiča.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Doktor
Spaho je izjavil poročevalcu »Slobodne
Tribune«, da bi bil v opoziciji le proti
Pašićevi, ne pa proti Protičevi vladi,
katero bi po svojih močeh podpral.

INTERPELACIJA RADI BITOLJ- SKE KATASTROFE.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Poslanci
Divac, Gjonović, Kristan in Kopač so
stavili danes na vojnega ministra in-
terpelacijo, ki se nanaša na katastrofo
v Bitolju.

PAŠIĆ SE POGAJA Z ZEMLJORAD- NIKI.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Ministrski
predsednik Pašić se je pogajal z Beni-
novno skupino, ki bi jo rad pritegnil k
sodelovanju v vladi. Težkoče obstoje v
tem, da radikalci resorsta za agrarno
reformo nočejo prepustiti zemljoradni-
kom.

DIPLOMATSKI ODNOSAJI Z ALBA- NIJO VZPOSTAVLJENI.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Ilić, naš
poslanik v Tirani, je danes nastopil
svoje mesto. Albanska vlada je javila,
da so vzpostavljene diplomatski odno-
šaji z Jugoslavijo.

Nova ponudba dolar- skega posojila.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Danes
dopoldne se je vršila seja ministrskega
sveta, na kateri se je razpravljalo o te-
kočih vprašanjih. Govori se, da je beo-
grajska vlada danes pozvala finančne-
ga ministra dr. Kumanudija, naj se ta-
koj vrne v Beograd, ker namerava dr-
žava najeti posojilo, ki ga ji nudi neka
ameriška skupina v znesku 100 milijon-
ov efektivnih dolarjev. Omenjena sku-
pina je dala jugoslovanski vladi le kra-
tek rok za odgovor, zato pričakujejo
prihod dr. Kumanudija v Beograd že
v ponedeljek.

SPOMENICA URADNIŠKEGA UDRUŽENJA.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Udrže-
nje uradnikov je poslalo vladi spome-
nico, v kateri zahteva vreditev svojih
prejemkov. V spomenici se glasi, da se
lok ne sme preveč napejati, sicer bo
uradništvo uničeno in prisiljeno k tat-
vinu. Ta spomenica je napravila v poli-
tičnih krogih velik vtis. Govori se, da
pride to vprašanje v kratkem na dnevni
red narodne skupščine.

Spor radi obmejnih čet.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) O izpre-
membi stališč, ki so jih zavzemale po-
samezne stranke danes pri glasovanju
o proračunskih dvanajstih za meseca
maj in junij, prinašajo beograjski listi
nastopne podrobnosti: Spor med radi-
kalci in demokrati je nastal v vpraša-
nju obmejnih čet. V finančnem odboru
je izjavil vojni minister, da obmejne
čete za sedaj niso potrebne. Zato je fi-
nančni odbor sklenil, da iz varčnosti
postavke zanje črta ter da zamenja te
čete s finančnimi stražami. Te straže
so seveda podrejene finančnemu mi-
niststvu. Večera pa so radikalci nena-
doma sprožili vprašanje glede tega in
je bila seja prekinjena. Na seji radikal-
nega kluba je bilo proglašeno, da je bil
razlog za nastop radikalcev ta, ker bi
s tem finančni minister, ki je demokrat,
dobil v svoje roke silno orožje za svojo
strankarsko agitacijo. Službeno se do-
znava iz radikalnih krogov, da bi znala
naša država radi te izpremembe priti
v nevarnost. To je seveda le izgovor.
Zakaj te čete obstoje povečini iz
Wranglovskih čet. Sedaj pa so nasto-
pili današnji demokrati listi in za-
grozili s krizo. Kakor se razvidi iz po-
ročila o današnji seji narodne skupšči-
ne, so dosegli svoj namen in prisilili
radikalce, da so se umaknili.

RADIKALCI PROTI WRANGLOVIM ČETAM.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Kakor se
govori, so radikalci popustili v vpraša-
nju obmejnih čet le na današnji seji
narodne skupščine, povrnejo se pa k
temu vprašanju pri razpravah o prora-
čunu vojnega ministristva.

ANGLEŠKI PARNIK OBSTRELJEVAN PRED ODESO.

London, 29. aprila. (Izv.) Angleška
vlada je protestirala pri ruski vladi za-
radi obstreljevanja angleškega parnika
v bližini Odesa.

Prvi maj.

Mitroni bodo šli na majske manifestacije; dan bo posvečen prazniku dela.
Transmisije bodo umolkne in globoko v jama bo tiho; roke in kolesja se
bodo ustavila.

Vsi udeleženi in zapostavljeni vsled krivice današnjega družabnega reda, bodo
izgovorili besedo v obrambo pravice. Obsodili bodo brezdelje, hlepenje po pa-
rasitski telesnosti; obsodili vse one, ki hočejo živeti na račun drugih.

Pred dvema leti, tik pred prvim majem, so bile na Zaloški cesti izstreljene
puške, ki so izrekle kruto smrtno obsodbo. Cestno blato in delavska kri sta se
pomešala in mrtvaške sence Zaloške ceste so se vlekle preko Ljubljane, preko
cele jugoslovanske zemlje, daleč naprej v cel svet. Delovno ljudstvo je obupajo
nad pravico, pričelo vračati krivico za krivico. Vnela se je gigantska borba
in delavske vrste so izšle iz boja decimirane in nezmožne zopet izvesti težke
poraze v zmage.

Demagogi in šarlatani, ki so zavedli delavstvo na kriva pota, so se poskrili
kot kukavice in pustili delavstvo usodi. In od takrat dalje se je nad delavskimi
množicami razgrnila Golgata trpljenja, preganjanj in zapostavljanj. Posedujoči
oblastneži in reakcionarci so z mesarskim nožem zarezali v meso in srce pr-
letarijata, da bi ga upognili in upregli v brezpogojno poslušno službo izkorišče-
valcev.

V senci bajonetov se uveljavlja zakon o redu in radu. Prvotno namenjen v
obrambo države, se danes izrablja v boju proti interesom delovnega ljudstva.
Komaj pridobljene socialne pravice se ukinjajo, namesto, da bi se razširjale in
izpopolnjevale. Važen delavski postulat osemurnega dela se je pretrgal na
dvoje in vladujoči samo čakajo, da ga popolnoma ukinejo. Socialna zakon-
daja je v posmeh vsaki resnosti in smotrenosti; pomislimo samo na bolniške
blagajne, varstvo dela, socialno zavarovanje in na delavske zbornice. Ži-
ljenske razmere postajajo vsaki dan neznosnejše. Dobrobit dela se izteka v
žepo maloštevilnih privilegirancev, dočim ostaja tisti, ki se trudi in dela, praz-
nih rok. Skratka: Na eni strani bogastvo in na drugi strani revščina. Mogoče ni
bila ta razlika še nikdar preje tako velika, kot je danes.

Meščanska buržuazija je zavzela brez razlike strank enoten front proti
delovnemu ljudstvu. Tega se mora delovno ljudstvo prvega maja brezpogojno
zavedati. Če se pa tega zaveda, potem je edin izhod, da tudi delavstvo brez
razlike političnih ciljev, zavzame enotno fronto proti buržuaziji, da izvojuje
neodložljive socialne reforme.

Ne udajajmo se fantastičnim ciljem, ne izgublajmo se v tezah in blodnjah.
Delavstvo se mora navzeti smisla za praktično delo, če noče, da ne bo še bolj
tepeno, kot je že bilo.

Predpogoj za trajen uspeh borbe delovnega ljudstva pa je, da stremimo
za povzdigom srčne kulture. Le dober in pošten človek je lahko koristen vojni-
k delavske armade. Proti nepoštenosti in korupciji moramo nastopati s pošte-
nostjo in nepodkupljivostjo. Nič manj važna je dalje resnica, da je prvo iz-
hodišče socialističnega udejstvovanja ljudstvo, ki je najbližje posamezniku in s
katerim ima največ interesnih skupnosti. Vsak socializem mora zato temeljiti
v narodu in državi, ki je last tega naroda. V Ljubljani do naroda črpamo mo-
ralne sile, ki bodo edine zmagale surove sile izkoriščevalcev.

In kdo spada v armado delovnega ljudstva? Zmotno je, kdor misli, da je
edino le industrijsko delavstvo poklicano, da izvojuje socialno pravičnost.
Vrste delovnega ljudstva so mnogo širše! Javni in privatni nameščenci, učitelji,
mali kmetje, obrtniki in trgovci, vsi spadajo med borce za novi in srečnejši dru-
žabni red. Zato združimo vse one, ki trpe pod tezo krivičnega velekapitalistič-
nega družabnega reda in opustimo izživalna demagogična gesla, ki hujšajo sloj
proti sloju.

Prvi maj! Glasnik pomladi in prerojenja! Praznik dela, poštenega in trdega
dela za obstanek!

Da bi za letošnjim prvim majem prišli lepši dnevi bednim in zapostav-
ljenim. Prišli bodo, v to trdno verujemo, samo če bo delavno ljudstvo solidarno
in usmerjeno po pravi poti.

Reški škandal.

OBLAST REŠKE DRŽAVE PREVZAME MAGISTRATNI RAVNATELJ.

Kraljevica, 29. aprila. (Izv.) Danes
se sestane na Reki manjšina reške
konstituantne. Na dnevnem redu se na-
haja moratorij in izročitev administra-
tivne oblasti magistratnemu ravnatelju
Depetriju. V administrativnih krogih
vlada veliko razburjenje, ker za plače-
vanje uradnikov ni denarja in ker ita-
lijska vlada, kakor se dozdeva, noče

dovoliti novih kreditov. Fašisti in ko-
munisti na Reki se že dalje časa med
seboj pogajajo. Kakor se govori, name-
ravata obe skupini na Reki izvršiti po-
novne puče. Italijanske oblasti s svoje
strani ne ukrenejo ničesar, ker italijan-
ska vlada prevrat, kakor je videti,
podpira.

Atentator Hercigonja v Budimpešti.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Kakor
javlja »Balkan«, je naše poslaništvo v
Budimpešti doznalo, da se Hercigonja,
povzročitelj atentata na bivšega mini-
stra Draškovića, nahaja v Budimpešti.
Naše poslaništvo je madžarski vladi
poslalo noto, v kateri zahteva aretacijo
Hercigonje. Prejelo je odgovor, da je
madžarska vlada takoj ukrenila vse
potrebno, da pa so bili njeni koraki
brez uspeha.

NEMŠKO-RUSKI DOGOVOR ZDRUŽLJIV Z VERSAJSKO PO- GODBO.

London, 29. aprila. (Izv.) Kakor po-
ročajo »Times« iz Pariza, sodijo, da
bodo juristični izvedenci reparacijske
komisije poročali, da ne najdejo v
nemško-ruski pogodbi ničesar, kar ne
bi bilo združljivo z versajlesko mirov-
no pogodbo, seveda ako Nemčija poda
zadovoljiv odgovor glede gotovih točk.

KRALJ ZA HITRO REŠITEV RE- ŠKEGA VPRAŠANJA.

Zagreb, 29. aprila. (Izv.) Kakor po-
roča »Slobodna Tribuna«, je bil kralj
zelo nevoljen, da pogajanja z Italijo se
niso prekarila mrtve točke. Zahteval
je, da se reši vprašanje Reke čim-
prej, najkasneje pa do njegovega po-
vratka, to je do 10. maja.

ANGLEŠKE BANKE PONUDILE BEOGRADU POSOJILO.

Beograd, 29. aprila. (Izv.) Skupina
angleških bank je ponudila mestu Beo-
gradu posojilo v znesku pol milijona
funtov šterlingov.

Borzna poročila.

Zagreb, 29. aprila. (Izv.) Zagrebška
borza danes ni poslovala. Izven borze so
notirali Berlin 25.50—25.75, Praga 140, Du-
naj 0.90, Italija 377.

Curih, 29. aprila. (Izv.) Berlin 181,
Newyork 515, London 22.78, Pariz 47.25,
Milan 27.15, Praga 9.95, Budimpešta 0.67,
Zagreb 1.675, Varšava 0.13, Dunaj 0.065,
avstrijske krone 0.06875.

Naša vnanja politika in parlament.

V demokratičnih državah ima parlament tri važne funkcije. Parlament vrši zakonodajno delo in kontrolira vladu in njene organe. Poleg tega pa sestavi iz svoje srede vladno samo. Kako vrši naš parlament te važne demokratične funkcije, o tem je škoda izgubljati mnogo besed, ker je pač že dovolj razkrinkan naš parlament in se lahko čisto mirno trdi, da je že dolgo zgubil stik z ljudskimi masami.

Ali zdi se nam potrebno, da obrnemo pozornost na eno zelo važno stran kontrolne funkcije parlamenta, ki je izredne važnosti. To je kontrola nad vnanjo politiko. Evropski parlamenti so imeli sicer tudi že pred vojno velike vnanje politične debate, ali v bistvu parlamenti niso imeli skoro nobenega upliva na vnanjo politiko. Izjemo je del morda edino angleški parlament.

In vendar vnanja politika države odločilno vpliva na notranjo. Vnanje politične vezi imajo čisto najdalekosežnejše posledice za notranjo politiko. To skupnjo so napravili narodi zlasti pri izbruhu svetovne vojne, ko jih nihče ni izpušal, ali hočejo vojno ali ne, ko so se naenkrat znašli pred celim sistemom mrež tajnih pogodb in dogovorov, ki so jih sklepale njihove vlade in za katerih vsebino niso nikoli vedeli. Izjemo delajo samo ruske tajne pogodbe, ki so jih objavili boljševiki, ko so zavzeli oblast.

Vsled tega se je pojavila že med svetovno vojno demokratična zahteva po odpravi tajnosti vnanje politike. Po prevratu so skoro vsi evropski parlamenti uvedli vnanjepolitične odbore, ki kontrolirajo vnanjo politiko in odločujoče vplivajo na njo.

Naš parlament takega odbora nima. Pri nas je vnanja politika izključna domena vlade in tudi tu zopet gotove klike v radikalni stranki. In vendar morda ne čutijo vpliva vnanje politike na notranjo tako kakor pri nas. Mi ali bolje sedanja vlada vodi danes francosko politiko, ki nas prodaja v kolonialno sužnost. Poleg tega nas oklepa v politiko vojnih avantur, ki jih Francija neprestano organizira. Naša vlada danes ne vodi samostojno vnanje politiko, ki bi bila v korist Jugoslaviji, ona vodi danes politiko, ki služi francoskim finančnim interesom. Francija pa zato drži in podpira pri nas klike, ki ima vso oblast v rokah in drži ljudstvo v kleščah reakcije in skrajnega izkoriščanja.

O vsem tem naš parlament molči. Doim so se vršile pred Genovsko konferenco po evropskih parlamentih važne debate, je naš parlament molčal. In bilo je polno važnih vnanjepolitičnih dogodkov, ob priliki katerih se naš parlament ni oglasil in ni zavzel stališča. Tamekontroliran način vnanje politike vodi v veliko opasnost vojnih avantur, ki jih mora plačati ljudstvo.

Morda ni nobena veja politike tako zelo potrebna kontrole kakor ravno vnanja. Ta demokratična zahteva pa je seveda v današnjem absolutističnem političnem režimu neizvedljiva.

Zanella manifest reškemu narodu in konstituenti.

Pravkar je izšla knjižica na 45 straneh, ki jo je napisal predsednik reške države, g. Zanella, in ki jo je naslovil na reški narod in konstituenti. Manifest se odlikuje izredno državniško spretnostjo in dokazilno močjo navedenih političnih argumentov. Gospod Zanella opisuje najprvo razvoj političnih in vojaških dogodkov, ki so se odigrali ob zadnjem reškem preobratu meseca marca t. l. ter odgovarja nato v drugem delu na očitke, naperjene proti njegovi osebi in njegovi vladi od strani

upornikov in italijanskega nacionalističnega tiska. V tretjem delu poudarja življenjsko samostojnost in neodvisne reške države ter razklada vzpostavitev načrt reškega finančnega gospodarstva. Knjižica predstavlja silajno odbrano politiko avtonomistične stranke in njenega predsednika. Med drugim je posebno kričeče opisano zadržanje italijanske vlade in njene vojske ob priliki poslednje marčne revolucije. Vsled reških klavzul rapalske pogodbe, ki jo je Italija popolnoma prostovoljno podpisala, je aneksija reškega mesta k italijanskemu kraljevstvu popolnoma izključena. Avtonomistična stranka utemeljuje samostojnost in neodvisnost reške države ne samo na splošno voljo reškega prebivalstva, izraženo ob volitvah v konstituenti, temveč opira to njeno politiko tudi na nedvomljivo besedilo rapalske pogodbe. V tem oziru gre torej reška vlada in njeno prebivalstvo popolnoma vzporedno z jugoslovansko vlado. Toda vrnimo se k manifestu samemu! Njegova izvajanja so dovolj tehtna in zanimiva, da zasluži podrobnejši opis. Iz njih je razvidno pravno in politično ozadje spora, ki ga tvori reška država med Jugoslavijo in Italijo.

Reški narod in »revolucija«.

Po kratkem počasenju padlih žrtev zadnjega reškega upora opisuje knjižica razmerje reškega prebivalstva do marčne revolucije. Italijansko časopisje se je v tistih dneh podvzelo, sporočiti vsemu svetu, kako se je sam reški narod uprl proti koruptni in nesposobni vladi Zanellovega samoderžava. Toda reškemu prebivalstvu je prav dobro znano, kako istoveti italijansko časopisje stotino nacionalnih fašistov, brezposelnih mladeniških pobalnov, verižnikov in regnikolov z reškim narodom. Pravi reški narod je ob zadnjih volitvah oddal skoraj 7000 glasov večini konstituante ter ni nikdar mislil na to, da bi se dvignil proti svoji legalni vladi, ki jo je sam prostovoljno izbral in ki jo je dnevno gledal, kako je neumorno delovala za vzpostavitev reda, dela in blagostanja reškega mesta. Udar 3. marca je bil odrejen, pripravljen in organiziran že dlje časa. Pod imenom nekaterih Rečanov so ga izvršili tržaški elementi in regnikoli, s sodelovanjem italijanskih poslancev, Zveze italijanskih arditov, z nediscipliniranih reških karabinierjev in s prikritim privojenjem lokalnih italijanskih oblasti. Ta ugotovitev je žalostna, vendar se jo mora danes, po storjenih zločinih, priznati. Ako bi bila italijanska vlada v toku poslednjih petnajst mesecev resno skrbela za red in mir na Reki, tedaj bi se bilo že davno posrečilo odstraniti tistih sto zločinskih elementov. Reka bi danes bila ne samo mesto miru in reda, temveč bi že bila rešila tako z Italijo kakor z Jugoslavijo poglavitna vprašanja svoje politike, finance in gospodarstva. Reška država bi ne bila kakor danes pozorišče srednjeveških razbojniških avantur, temveč mesto mirnega produktivnega dela, bogatega prometa, blagostanja ter pristržne gospodarske in politične vzajemnosti Italijanov in Jugoslovancev, narodov onstran morja in narodov svojega zaledja.

Odgovornost.

Glavna odgovornost za današnje politične zmede na Reki, kakor tudi za ves nezasišani zastoj reškega javnega in gospodarskega življenja, valj Zanella na ital. zunanega ministra Della Torretta in njegove predstavnike na Reki, ki so sistematično izpodbijali vsak polzku g. Zanella, da vzpostavi red in gospodarstvo reškega mesta. Ta obdolžitev je težka, vendar povsem utemeljena v dejstvih in dogodkih poslednjih petnajst mesecev. Vsled žalostnih izkušenj, ki so jih doživeli Rečani z D' Annunzijskim režimom, je avtonomistična stranka že od januarja 1921 zahtevala od italijanske vlade odstranitev temnih in delinkventskih elementov, prepričana, da je brez takega temeljitega očiščenja vsako delo za reško prebivalstvo in gospodarstvo brezuspešno. Enako je zahtevala reška vlada, ki je bila sestavljena 5. oktobra leta 1921. Vse zaman. Italijanska vlada je nasprotno vedno in povsod delovala proti interesom reškega mesta. Tako je na primer meseci in mesece obljubljala izmeniti reškega denarja, ki ga je bila žigosala v aprilu 1919. Izvršila pa jo je nekaj dni tik pred konstituentno brezpredhodno vednost kompetentnih reških oblasti. Menjala je valuto »Reškega mesta« po 12% in naprtila reški državi okoli 75 mil. notorično falzificirane denarja. Dva dni po otvoritvi konstituentne je izdal komandant general Amantea dekret, datiran nazaj, s katerim je odrejal nepravilni sekvester pristanišča, železnice in vseh njenih naprav, odvzemajoč na ta način reški državi najvažnejše organe ekonomske eksistence in uspevanja. Nato je reška vlada zahtevala ugotovitev škode, ki so jo zakrile medzavezniške vojske, D' Annunzijski režim in zasedba po italijanski vojski. Ta zahteva se je odbila. Na njeno mesto je postavila italijanska vlada priznanje odškodnine v višini 100 milijonov lir za aprovacije in podpore različnih irregularnih vlad, ki so si sledile od 1918 do 1921. Nato se je po daljših razpravah zaključila z italijansko vlado preliminarna konvencija posojila. Takoj je reška vlada izdelala delovni načrt za uporabo približno 16 milijonov lir, ki bi se naj izplačale kot prvi predujem gori omenjenega posojila. Toda ital. vlada je zavlačevala izplačilo navedenega zenska, v nadi, da bo s tem izzvala nered in nezadovoljstvo reškega prebivalstva. Nato je reška vlada poizkušala pridobiti inozemstvo in je v tem oziru sklenila z »Standard Oil Company« pogodbo, ki je nudila reškemu mestu za dobo 25 let ameriški petroleji, 70.000 letnih ton blaga in gradbeno delo za 20 milijonov lir. S to pogodbo bi bilo pristanišče oživilo, gradbeno delo v mestu samem bi začelo napredovati in promet bi dobil svoj prvi pogon. Toda organi italijanske vlade so preprečili izvršitev te pogodbe.

Dvoboj Lord George — Poincaré.

Stalnost in ustaljenost je značilna poteza političnega življenja v Angliji. Vlade se v Londonu redko menjavajo. Drugače v Franciji. Hitro se menjajo tu kabineti. Lloyd George, ki je vodil usodo angleškega imperija med svetovno vojno, sedi še vedno na krmlu in se je povsod do vodstva svetovne politike sploh. V Parizu je že davno izginil tiger Clemenceau, ki je v prvi vrsti ustvaritelj Versajškega diktata in v čigar rokah je bila svetovna politika po sklenjenem premirju. Kabineti so se že opetovano menjavali pod uplivom sedanega šovinističnega parlamenta. Briand je moral oditi, ker je bil preveč popustljiv. Sledil mu je temperamentni Poincaré, pravi predstavitelj nacionalistične in nepomirljive Francije.

Ostre strune je ubral sedanji ministrski predsednik, ki je prevzel vlado. Nemčija sabotira določbe Versajškega mira, ona lahko plača, pa noče, to je večni refren francoskih šovinistov. S tem nezaupanjem napram Nemčiji je nastopil Poincaré vlado in zahteval dve meri: uporabo sankcij in kontrolo nemškega državnega gospodarstva. Francozom ne zadostuje, da imajo v vsakem nemškem podjetju svoje ljudi,

ki kontrolirajo produkcijo in ki jih morajo vzdrževati dotična podjetja. Francija hoče imeti svoje ljudi tudi pri državnih financah, skratka Francija hoče uničiti popolnoma suverenost nemškega naroda in ga popolnoma zaslužiti.

Druga pota hodi angleška politika pod vodstvom Lloyd Georgea. Doim je stala neposredno po svetovni vojni tudi angleška politika pod psihozo zmage in je vsled tega slepo sledila Clemenceaujevi koncepciji, kar se je posebno jasno pokazalo pri parlamentarnih volitvah, ki so se vršile neposredno po sklenjenem premirju, je ubrala zadnje čase druga pota. V angleški politiki zmagujejo ideje Keynesa, znanega kritika Versajškega diktata. Ta okrenitev angleške politike se je izvršila predvsem pod pritiskom gospodarske krize, ki duši angleško gospodarstvo, ki živi predvsem od trgovine. Ne smemo namreč pozabiti, da je bilo l. 1913 16,1 odstotka vse svetovne trgovine v angleških rokah, da je sledila na drugem mestu Nemčija z 12,6 odstotka in na tretjem mestu Amerika z 10,1 odstotka.

Z ogromnim lanskim štrajkom rudarjev pa je izbruhnila na Angleškem kriza, ki je stacionarna in se prej postruže kakor pa da bi pojenjavala. To sili dalekovidno Anglijo, da revidira svojo politiko zlasti napram Nemčiji. »Revizija Versajškega mira in reparacij« je parola nove politike. Briand je hotel nastopiti to pot, ali padel je čez poleno, ki so mu je vrgli pod noge. Poincaré pa je neizprosen.

Ko je nastopil Poincaré vlado in je bojovito zaročil v parlamentu in senatu, je nastopila čudna tišina v Londonu. Lloyd George ni reagiral. Pripravljal se je na dvoboj, ki se je sicer pričel za kulisami takoj. Pred svetovno javnost pa je stopil šele v Genovi. Boj se je vršil najprej okoli programa za Genovsko konferenco. In ne samo to. Oba državnika sta borila boj za to, ali se naj sploh vrši genovska konferenca ali ne. Poincaré je v svojem nastopnem govoru jasno izrazil, da je nasprotnik genovske konference. In Francozi so spretno rovarili proti konferenci. Situacija je postala že zelo kritična, ko so se širili glasovi, da je omajano stališče Lloyd Georgea. Toda spretno je pariral angleški veliki državnik. Rešil je konferenco in v zbornici je dobil zaupanje. Poincaré je dosegel samo to, da se je konferenca preložila za nekaj tednov in pa omejitev programa.

Na Boulgneškem sestanku sta se George in Poincaré dogovorila, da o Versajski pogodbi ne more biti govora na genovski konferenci, ne o razorožitvi in da je treba držati Rusijo v šahu. Boulgneški dogovor pomeni, da se je Lloyd George umaknil. Ali mož je spreten bojevnik.

Poincaré na genovsko konferenco ni prišel. Poslal je tja samo svojega pooblaščenca Barthouja. Poincaré se bojuje z angleškim premijem iz ozadja. Ali se ne čuti dovolj silnega ali pa se mu zdi ta metoda pripravejša? Vsekakor je značilno, da je Poincaré zagnal bombo proti Genovi s svojimi plamtečim govorom v Bas-le-Duc, kjer se je dotaknil nemških reparacij in preti Nemčiji s sankcijami. Z neverjetno spretnostjo in eleganco je pariral Lloyd George ta udarec. Komaj so žice prenesle poročilo o tem govoru, že je Lloyd George prišel te dni v Genovi s predlogom, da se sestanejo signatorne sile Versajškega mira k posebnim konferenci v Genovi, da se sporažumejo glede problema sankcij. Z drugimi besedami pomeni to prelomitev Boulgneškega dogovora, k čemur je dal povod Poincaré sam. In zato je

tudi Barthou takoj protestiral, ker je nevarnost, da bi se pričelo z revizijo mira.

Doslej se je pokazalo, da je Lloyd George spretnější bojevnik in znamenja kažejo, da bo Poincaré prej ali slej podlegel, ker so tudi vse okoliščine proti njemu. In prepričani smo, da ne v škodo konsolidaciji svetovnega gospodarstva.

Podpis druge vrste.

O našem ministrskem predsedniku, g. Pašiću, je znano, da vselej pravo ugane. Če ga kdo vpraša, ali se bo ta stvar zgodila ali se ne bo zgodila, si pogladi starina brado, malo pomisli in pravi: Pa može da bidne (mogoče bo), nato si malo premisli in pravi: A može i da ne bidne. Končno, za vsako sigurnost, pa še dostavi: Pa može da bidne i da ne bidne.

G. Pašić je na ta salomonski način uganil tudi pravo pot, ki jo je bilo treba ubrati glede uredbe o razdelitvi države. Ali bo držalo, si je mož pomisliti? Mogoče bo, potem bi bilo dobro, da je na tem najvažnejšem dokumentu kraljev podpis. Vendar je mogoče, da ne bo držalo, potem bi bilo skrajno slabo, če bi podpisal ta nesigurni papir kralj sam.

In našel je modrijan Nikola pravi izhod. Naj podpiše uredbo možje, ki današnji režim držijo. Razdelitev države je podpisana v odsotnosti kralja iz države. Ta razdelitev, ki je temeljna točka cele Vidovdanske ustave, ni mogla torej počakati na ministrski mizi toliko časa, da bi se vrnil kralj zopet v domovino, kar se bo, kot čujemo zgodilo že tekom enega tedna. Ta najvažnejši dokument je g. Pašić vrgel v SL novine, opremljen z ministrskimi podpisi.

Sicer je res, da imajo ti podpisi isto zakonito moč kot podpis kralja samega. Nikakor ni pa res, da je za prestiž vlade in za slovesnost izvršitve podpis ministrov v formi toliko vreden, kolikor je vreden podpis najvišjega ustavnega činitelja v državi. In s te strani je značilno, da je baš najvažnejši ukaz brez podpisa najvišjega predstavnika države.

Kdor zasleduje tok našega političnega življenja in zbira vse podatke iz narodovega življenja za to, da bi prišel na jasno glede najvišjih narodnih zahtev in umevanja ljudske duše, bo dal g. Pašiću gotovo prav v tem postopanju. Izkazal se je zopet v vsej svoji sloviti pretkanosti. Drugo vprašanje je seveda, če je ta državniška lastnost, ki je zadostovala za Pašičev prestiž v mali kraljevini Srbiji popolnoma, na mestu tudi v veliki evropski državi, kakoršno hočemo da tvorimo.

Geslo »može da bidne a može i da ne bidne« ne verujemo, da bi nas moglo še dolgo časa voditi. Prej ali slej bo treba resnici pogledati jasno v obraz in odločiti temeljito na eno stran. In ta odločitev — o tem ni dvoma — bo morala pasti zopet to uredbo, ki jo prinašajo Službene novine s podpisi predstavitev najreakcionarnejšega režima.

Zivljenje ljudstva bo kaj hitro porlo ta umetni jez, ki ga poskuša osebni režim nekaterikov postaviti proti globokemu gibanju in volji najširših narodovih plasti.

Razdelitev države je torej formalno oznanjena in razglašena. Kako se bo pa to vršilo v praksi, o tem — bodimo prepričani — ne vedo niti ustvaritelji naredbe same. Kako aboten je bil ves ta ustavni polzku proti pravi narodni volji, se bo pokazalo tedaj, ko bo življenje izpralo sedanji režim, kakor izpere poletna nevihta cestni prah.

Mi se pripravljamo na vstvaritev pravičnejše oblike našega življenja!

A. D.

Henri Murger in bohema.

Okoli 1850. je cvetelo v Parizu carstvo umetnikov: pesnikov, pisateljev, slikarjev, kiparjev, glazbenikov. Glavni pokrajini te vladavine sta bili Latinski gadelek in Montmartre ali Kunji hrib. Malomarnost, bahaštvo, dobrodušen čimizem, uboštvo, zlasti pa mladost (v kakor koli je ni pomrlo vsled pomaničkanja) so bili bistveni znaki bohemskih državljanov.

Od kod pa to ime? Boheme znanu-maje Francozu Češko, po nekdanjem tamošnjem plemenu Bojev. Razni potujoči godci pa so bili bržkone povod, da se je beseda bohemem začela rabiti v pomenu »cigan«. V kratkem bo sto let, odkar je prišel Edgar Quinet v Prago in preko nemščine po francoski nekoliko čeških pesmi. Obenem je napisal obširno razpravo o češkem slovstvu, kjer naše severne brate istoveti s cigani!

Novinar Pyat je okrog l. 1835. pisal o bohemih umetnikih. Po njegovem razpislje bohem največ domišljije. Sposobni so, pretvoriti beznico v palačo, kiso cukrovino v plemenitega poročanega, smejo se vsemu svetu in se

mim sebi. Zaničujejo mirno, uravnovešeno, zagotovljeno življenje. Hoče se jim večne spremembe: zdaj mraza, zdaj vročine, zdaj obilja, zdaj beraštva, zdaj cvetja, zdaj blata. Najbolj cenijo na zemlji tobak, grobi, malovredni tobak. Bogatina najbolj pomilujejo, za njim pa takoj človeka, ki ima otroke.

Družice so jim grizetke, lahkoživke. Veseljaške, pristrčne, nališpane in nakrišpane dušice so pariška pena, ki vas udobrovolji, ne da bi vas omamila. Objesten nasmeh, in sladka čeca je odprnina.

Bohema je morala dobiti svojega zgodopisca: to je bil Henri Murger. Povprečen pisatelj in pesnik, ki ga je njegova rojstna stoletnica (1822—1861) spravila zopet na dnevni red. Dana pa mu je bila sreča, da je v svojem glavnem umotvoru Prizori iz bohemskega življenja očrtal najzanimivejše predstavnike in tedaj klatski družbi. Ustvaril je tipe svoje vrste, zlasti se mu je obnesla ženska, ki uteleša čustveni ideal 19. stoletja: Mimi in Musette, doim se je nazival ženski simbol v 18. veku: Manon. Vsakdo pozna v njih domovni Murgerjeve osebe; očarale so meščana, kakor umetnika začelnika. Louis Parien pripoveduje, kako si je v dijaški dobi s svojimi vrstniki vred

nadeval priimke iz Boheme, ki je šla kot opereta tudi čez ljubljanski oder. Danes je to pohajkovaštvo kot izrazit pojav izginilo, tudi naši skitanci, kolikor smo jih premogli, so se dodobra razredčili.

Murger se je rodil v Parizu. Neki časnikar je sodil po imenu, da se mu je oče, pariški krojač, doselil iz Nemčije. Drugi pa pobijajo to dejstvo, češ, da nobena listina ne opravičuje omenjene podmene. Razentega pozna vogeško narečje domač izraz murger. — Mati ga je hotela izsolati, da se mu ne bi trebalo ubadati s šivanko. S 13. letom je prišel za tekarija k beležniku Cadetu, pozneje za tajnika k carjevu poslaniku Tolstemu, ki mu je velikušno določil 40 frankov na mesec! S 16. letom mu zaklopijejo mater, kateri je bil bog; za očeta pa, ki se ne zveni za poezijo, temveč za novce, je bil malone zločec. Za 30 frankov na mesec je dajal sinu večerjo in podstrešnico. Mlad Murger, ki je pogostoma zahajal v Quartier Latin, si je želel izpopolniti izobrazbo, zato je navelekl polno knjig domov in jih čital brez reda. Staremu šivankariju pa ni bilo do knjižur in sanjarij: Henriku je tolikanj grenil življenje, da se je ta brž umaknil in poslej postopal po dijaški četrti s tovariši, ki

so se dokopali do precejšnjega ugleda. Chantreuil, Nadar, Champfleury, Desbrosses, Wallon.

Murgerjevo bedo in bosjaštvo so mnogokrat pretiravali. Saj niti sam ni maral, da bi se mu godilo drugače. Delal je zgolj ob uri navdihnjenja; tako uro pa je rodila stiska in potreba. Sicer pa se je raje šetal po slikovitih ulicah ali posedal po kavarnah. *Revue des deux Mondes* mu je natisnila novelo, potem roman, pričakuje novega. Tega pa ni hotelo biti. Ko ga je neki dnevniki hudo naganjal za prispevke, se je nekoč nastanil pri prijatelju v Fontainebleau-skem gozdu, da bi kaj napisal. A toplo solnce ga je premotilo: vzame puško in hajdi v globoko šumo na lov! Nekdaj pa se mu je vendarle nabralo v enem tednu šestindvajset strani: sam nad sabo zavzel jih je poslal uredniku.

Ko se je carju narodila hčerka, mu je Murger posvetil pesmico. Car ga je nagradil z dragocenim prstanom. Lahko si mislite, da ga je srečni lastnik nesel takoj k draguljarju. »V Paktolu, v zlati reki plavam«, je pisal svojemu drugu. Imam raznobojni

rokavic, sukno in tudi hlače. Viš, pesniki so hvastači in širokoustneži, če trdijo, da je življenje mračno... O tovo me povprašaj, odkod se je pripodil oblak poln zlatov, ki se je utrgal nad mojo glavo. Ta nevihta prihaja od severa... Nemudoma sem jo nbral bi krojaču, potem v gostilno, odtod v gledališče, odtod v kavarno, potem domov, kjer sem utonil v nove rjuhe in v ozračje duhetnega dima in sem sanjal, da sem cesar v Maroku in da sem se oženil s Francosko Banko...

Vidi se, da Murger ni bil civilizmo ali cmerda in črna večja. Stročnja ga ni motila v njegovih omamah in blodnjah... Omenim naj še, kako so se razni znanzi potegovali za čast, kakor da jih je Murger naslikal v svojih spisih. Najbolje je morda zadet učenjak Jean Wallon (Dolinar), ki ga je avtor prekrstil v Gustava Collina (Hirbarna). Bil je Thierryjev prijatelj in svetovalec v vedoslovni zadevi. Ker ga je bil Murger ovekovetil s svojim pesom, ga je Komuna 1871 postala za upravitelja Narodne knjižnice.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda.

Gospodarstvo.

Fuzija Trgovske banke in Slovenske eskomptne banke.

Upravna sveta Trgovske banke in Slovenske eskomptne banke in Ljubljani sta sklenila na svojih sejah dne 28. aprila sklicati na dan 20. maja izredna občna zborna delničarjev obeh bank, kjer se bode sklepalo o fuziji obeh bank. Z ozirom na današnje razmere, ko je združevanje naših sil na gospodarskem polju odločilne važnosti za naš napredek, moremo fuzijo dveh uglednih zavodov z veseljem pozdravljati. Trgovska banka, ki ravno te dni zvišuje s subskripcijo trajajočo do 3. maja svoj delniški kapital na 30 milijonov kron, sicer v Ljubljani še ne posluje, vendar vživa kot izključno trgovsko-stanovski zavod vsestransko zanimanje in ji je radi tega zagotovljena najlepša bodočnost. Njena družnica v Mariboru pa se je že v kratkem poslovnem času najlepše razvila, kar je tudi njeni centrali v Ljubljani vsled interesne trgovske klijentele in vsestranskega zanimanja zagotovljeno. Slovenska eskomptna banka se pa danes prištevava enemu najuglednejših naših bank ter se vsled tega, ker je prešla večina njenih delnic v roke naših podjetnih trgovcev, združila s Trgovsko banko v izključno trgovsko-stanovski zavod. Tako novo nastali zavod z delniško glavnico 60.000.000, bode imel poleg svoje centralne v Ljubljani še obstoječe podružnice v Mariboru, Novem mestu, Rakeku in Slovenjem gradu ter bo vodil svoje posle pod imenom Trgovska banka.

Naložbe naših posojilnic v Gradcu.

Prejeli smo s prošnjo, da priobčimo:

Posojilnice sistema Reiffeisen, ki so bile članice graške Zveze imajo še svoje naložbe v Gradcu. Te naložbe je imenovana Zveza ponudila 14. septembra 1919 svojim bivšim članicam v izplačilo z dostavkom, da do 20. septembra 1919 naznanijo banko, na katero naj denar — neizgane bankovce — pošlje. Teh pa ni bilo mogoče sprejeti, ker je finančno ministrstvo v Beogradu dne 28. decembra 1918 prepovedalo vsak uvoz bankovcev avstroogrškega izvora.

Znano sodaj mi, ako je takrat avstrijska vlada izvoz papirnatega denarja dovolila ali hotel graški Verband svoje bivše članice samo za nos voditi in se samo za izplačilo pripravljalega kasati. Ali je takšna prepoved od strani Avstrije obtožila, tedaj bi moral Verband dostaviti, da hoče za prenos bankovcev izposlovati tudi dovoljenje pri svoji vladi in bi moral priporočati svojim nekdanjim članicam, naj enake korake podvzamejo pri svoji novi vladi.

Celjska Zadruga zveza je v imenu svojih članic naznanila v Gradcu, da je prenos bankovcev prepovedan. Od tistega časa ni Verband več pisal, kako in kdaj hoče izplačati naložbe naših posojilnic.

Stvar se vleče do danes. Vred izgube obresti od tistih v Gradcu ostalih naložb so prišle vse te posojilnice v nevarnost, da prajadejo, ker so zaradi tega pasivne. Juristi pravijo, da je nastal položaj teh posojilnic takšen vsled višje sile — torej ni nihče od posojilničnih upraviteljev kriv, če so prišle v opasen položaj. Vprašanje nastane pri celi stvari, kdo bo trpel škodo, ki je nastala zaradi odpadlih obresti in valutne razlike.

Ako se dožene, da Verband ni mogel vsled prepovedi naše vlade v mesecu septembru 1919 naših naložb izplačati, zadnja krivda takratno našo vlado. Zato bi bila tudi njena dolžnost, da nastalo krivico poravnava, bodisi z brezobrestnim dolgotrajnim posojilom ali s podporo, kajti člani prizadetih posojilnic se bodo branili z vsemi sredstvi, plačati iz svojega žepa tako velike izgube. Ali naj vlagatelji trpijo škodo, če so v dobrem zaupanju naložili v posojilnice svoje prihranke?

Dolžnost poslancev vseh strank je, da posredujejo pri vladi in rešijo zadrugništvo katastrofe. Pomisliti je treba, da v bližnji propadle posojilnice za pol stoletja in še dalje ne bo nobena druga mogla nastati in uspevati, kar ljudje ne bodo zaupali. Ako se tem potom stvar ne da poravnati, bo seveda še sodišče moralo izreči odločilno besedo. Treba bi bilo, da se delegatje teh posojilnic nemudoma zberejo. Najpriljavnejši kraj za sestanke bi bilo Celje, in sicer 7. maja dopoldne v kolo-dvorski restavraciji. Katera posojilnica se udeležiti sestanka, naj to blagovoli naznaniti Simonu Potočniku, pos. v Čermožišah, p. Žetale pri Rogatcu.

Dnevne vesti.

— Prihodnja številka "Jugoslavije" izide v sredo jutraj ob navadnem času.

— Liberalizem spada med staro šaro. Včerajšnja stara banka "Slovenski Narod" se zopet jezi, ker klerikali niso pristali na to, da bi bil liberalce župan ljubljanski, v katerem slučaju bi dobili klerikali podzupniško mesto, na katero niti narodni socialisti in socijalni demokratje niso pristali. Verjamemo, da mora biti hudo liberalcem, ker so potisnjeni v brezupno opozicijo. Kdor je vreden vladati, ta se težko prilagodi novi situaciji. Naj se potolažijo, saj je bil morala potolažiti tudi Zita Habsburška. Novi čas zahteva, da se liberalizem vrže med staro šaro.

— Izpremembe v državni službi. Trajno so upokojeni gg. ravnatelja pri finančni deželnih blagajni Emanuel Joslin in Rud. Vesel, pri delegaciji finančnega ministrstva pa računski nadzvetnik Josip Božič in računski svetnik Fr. Kovač. — Računski asistenti gg. Ernest Brjavac, Jos. Nabergoj, Val. Pogačar in Viktor Kovač so imenovani za pomočnike knjigovodj v X. činovnem razredu, rač. praktikantri gg. Jos. Peternel, Adolf Turk in Vinko Rakovšek pa za pomočnike v XI. čin. razredu — vsi v področju gradbene direkcije v Ljubljani. — Višji davčni upravitelj v Šmarju pri Jelšah g. Aleksander Orožen je trajno upokojen. — Absolvirana pravnik g. Jakob Počkar in Dragotin Skrinjar sta sprejeta za konceptna praktikantri pri oddelku za gozdarstvo zadeve. — Carinik IV. razreda mariborske carinarnice Milan Volner je odpuščen iz državne službe.

— Za ravnatelja elektrarne na Zavrčah je imenovan inženjer mestne elektrarne v Ljubljani g. Fr. Vagaja, dočim je dosedanjemu ravnatelju g. inž. Dušanu Deschanelu služba odpovedana.

— Predsednik izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit v Ljubljani objavlja: Absolventi juridične fakultete, ki hočejo v poletnem tečaju 1922 pred izpraševalno komisijo za državoslovni državni izpit v Ljubljani polagati izpit, morajo vložiti svoje prošnje pri predsedniku izpraševalne komisije (Ljubljana, Sodna palača, soba št. 70 v I. nadstropju) do konca meseca maja 1922. V mesecih julij, avgust in september 1922 pred komisijo ne bo terminov za polaganje izpitov.

— Državni izpit iz telovadbe, G. J. Jeras, profesor francosčine v Ljubljani je v Zagrebu položil drž. izpit iz telovadbe za srednje šole.

— Prostovoljno gasilno društvo Zalog-Sp. Kašelj naznanja: Za dne 30. aprila napovedana veselja se vsled neugodnega vremena preloži na poznejši čas, ki se bo pravočasno objavil.

— Razdelitev Slovenije na srece (okraje). V ljubljanski oblasti ostanejo vsi dosedajni politični okraji na bivšem Kranjskem, zraven pa prideta še dva nova okraja: 1. laški, ki bo obsegal sodni okraj Laško in 2. brežiški s sodnima okrajema Brežice in Sevnica. Mariborska oblast bo imela 12 srezov, in sicer: 1. Maribor (levi breg Drave in sodni okraj Sv. Lenart), 2. Maribor (desni breg in sodni okraj Slov. Bistrica), 3. Dravograd (sodna okraja Marenberg in Prevalje), 4. Slovenjgradec (sodna okraja Slovenjgradec in Sočani razven občine Šmartno ob

Paki, zato pa z občinama Gor. Dolič in plačal vsled poravnave g. Boh. Ljudevit uradnik Jadranske banke v Ljubljani v kazenski zadevi Jadranc g. Boh. globlo 1000 kron na roke g. predsednika dr. Oblaka. Kozjak iz konjiškega okraja), 5. Konjice (brez imenovanj dveh občin), 6. Gornji grad (sodni okraj z občino Šmartno iz sočanskega okraja), 7. Celje (sodna okraja Celje in Vransko ter občine St. Rupert iz laškega, Trojane iz brdskega in Motnik in Spitalič iz kamniškega okraja), 8. Šmarje-Rogatec (za sodne okraje Šmarje, Rogatec in Kozje brez občin Veliki kamen in Mrčna sela, zato pa z občino Stopce od ptujskega sodnega okraja), 9. Ptuj (za sodna okraja Ptuj in Ormož brez občine Stopce), 10. Ljutomer za sodni okraj Ljutomer in na desnem bregu ležeči del radgorskega okraja z Apaško kotlino), 11. Murska Sobota, 12. Dol. Lendava.

— Sezname pripadnikov davčnih družb za davčno dobo 1922/23, ki bodo tudi volilni sezname, so upravitelcem na vpogled pri davčni administraciji v Ljubljani od 1. maja do 15. maja 1922. Več na mestni uradni deski.

— Nemci se organizirajo. Nemci iz Slovenije so prijavili novo politično in gospodarsko društvo s sedežem v Mariboru.

— V Trbovljah je umrla ga Ida Moll roj. Turnšek, učiteljica in soproga učitelja g. Oskarja Molla. Časten ji spomin, preostali so žalje!

— Zrakoplovni promet iz Osjeka. Osješki rojak Rudolf Vince je zaprosil za koncesijo, da uvede iz Osjeka v razne kraje inozemstva zrakoplovni promet.

— Paul Deschanel. V Parizu je umrl bivši predsednik francoske republike Paul Deschanel za influenco.

— Odbor za pomoč gladujočim v Rusiji. Tekom prvih dni maja bomo izdali brošuro »Nansenovo predavanje o gladi v Rusiji. Isto tako bomo izdali nabiralne bloke za četrt, pol, 1, 5 in 10 Din. Prosim vsa društva in posameznike, da naročajo brošure in prevzamejo bloke v razprodajo. Položnice odbora: poš. ček, račun št. 12.840 bodo imeli vsi poštni uradi v zalogi. Naslov: Odbor za pomoč gladujočim v Rusiji, Ljubljana, Vseučilišče, Kongresni trg.

— Cerkevni požar. V stolpu stare romanske cerkve na Ptujski gori so nepredvidni fantazmi med zvonjenjem zancili požar, ki je povzročil precej škode.

— Dobava usnja. Uprava vojne odeje v Beogradu razpisuje na dan 30. maja t. l. drugo ofertalno licitacijo glede dobave 50.000 kg kravine. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v interesmentu na vpogled.

— Dobava raznega materiala za gornji ustroj. Ravnateljstvo državnih železnic v Sarajevu razpisuje potom javne pisane licitacije dobavo raznega materiala za gornji ustroj, kakor: tračnice, skretnice, železniški pragovi, materiala za pritrditve, tračnice itd. Ponudbe je vložiti najkasneje do 14. junija t. l. 10. ure dopoldne. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesmentu na vpogled.

— Surovost. Na potu iz Predtrga v

Radovljico so ponoči neznanj suroveži napadli odvratnika g. dr. Mirka Trillerja in njegovega gospe ter ju s palicami pretepili. Taki dogodki delajo slabo čust ljudski izobrazbi.

— Nesrečna smrt. Janez Valenčič, 70 let stari posestnik iz Dvaja je v noči od 22. na 23. aprila kahal pri Področju oglje. Drugo jutro so ga našli mrtvega na kopalni. Ugotovila se je, da je starček padel s 2 in pol metra visoke kope in se ubil.

— Smrt v vodi. V potoku Medija pri Toplah je 12. t. m. 8-letni Jernej Selama iz Tople utonil. Utopljenca se pokopali na pokopališču v Zagerju.

— Surova mačka. V Iškavci je 20. t. m. Františka S. neusmiljeno pretepala svojega 3 in pol leta starega pastorka Jospa. Omenjena ženska je mačka peterih otrok izmed katerih je eden mrtav, drugi slab, vsi pa popolnoma zanamerni in neumni. Naj bi ta meročajna oblast ukrenila energične korake in storila kaj za smiljenja vredne sirote.

— Vlom in tatvina v Somboru. V Somboru so neznanj tatovi vlomili v alatarsko skladišče trgovine Bela Vagnerja in odnesli mnogo dragocenosti v vrednosti 800.000 kron.

— Opozorjamo na današnji oglas. Vivod-Mozetič, ter jo tolo pripočamo.

Ljubljana.

— Zveza jugoslovanskih železničarjev priredi v ponedeljek dne 1. maja tdnico. Obhod godbe prične ob 5. uri zjutraj pri južnem kolodvoru in gre po Resljevi cesti proti Jubilejnemu mostu, pred Mestni dom, po Starem trgu, Sv. Jakoba mostu, preko Gradišča, Zvezde, po Šelenburgovi ulici, Dunajski cesti, do Bavarkega dvorca, kjer bo razhod.

— Rud. Zamrzlova simfonija »Vstajenje Jugoslavije«. Redne pevske vaje za sopran in alt sov sak ponedeljek in četrtek ob 6. uri zvečer, za tenor in bas vsak turek in vsako soboto ob pol 7. uri zvečer v pevski sobi frančiškanskega samostana.

— Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani naznanja javnosti, da se je prekinila zveza z g. Makso Zalokarjem in »Družbo sv. Cirila in Metoda«, ter da nima izdovoljati droži več pravice prodajati drože pod znakom »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

— Razpis. Glasom sklepa občinskega sveta z dne 11. aprila t. l. se podaljša kanal na Miklošičevi cesti do Ceste na južno železnico (v dolžini ca. 40 metrov). Podjetniki, ki reflektirajo na to delo, naj predložijo svoje ponudbe, v kojih je treba navesti jednotne cene in skupne vsote in ki so opremljene s 5 odstotnim vadijem in kolekom, zapečatene do popoldne dne 3. maja 1922 mestnemu stavbnemu uradu, Lingarjeva ulica (Kresjaja). Vsa pojasnila daje mestni stavbni urad ob navadnih uradnih urah. Mestni magistrat ljubljanski, dne 27. aprila 1922.

— Urad mestnega tržnega nadzorstva se nahaja od 1. maja nadalje na Vodnikovem trgu št. 5. dvorišče.

— Ljubljanski trg. Trg je preko potrebe založen z blagom. Cena govejega mesa prve vrste 60 do 68 kron/kg; kvaliteta cenejšega govejega mesa je zadnje čase tako slaba, da prodaja tak blaga trgu ni več koristna in na trg slabo upliva. Telečje meso 58 do 60 K/kg, svinjsko meso 78 K, kostrun 36 K, jagnje 56 K, kozliček 56 K, slanina 94 do 96 K, mast v detajlni prodaji 96 do 100 K/kg. Tržaška glavna solata 50 do 60 K/kg, berivka 60 kron, tržaški grah v stročju 44 kron, lužen grah 140 K, čebula 24 K, česen 24 K, špinaca 36 K, špargelj 120 do 160 kron, krompir 6 K/kg. Cene žitnih izdelkov: kava Portoriko 170 do 180 K, Santos 120 do 124 K, Rio 112 do 116 K, sladkor v kockah 68 kron, kristalni sladkor 62 kron, riž najfinjši 42 do 46, navadni riž 32 do 36 kron, namizno olje 100 kron liter, jedilno olje 92 K liter, testenine 36 do 44 kron/kg, petrolej 24 K liter, navadni kis, 5-10 K, vinski kis 12 do 14 kron liter.

— Begunček iz Sarajeva. V petek je tukajšnja policija prejela 13 letnega krojaškega vajenca Otona Holta, doma iz Sarajeva. Deček je romal iz Sarajeva v Trzin, Zagreb, Karlovec in iz Karlovca v Ljubljano. Denarja deček nima nikakega in tudi nobenih popotnih listov. Mladi begunček govori hrvaško in nemško.

— Nesreča. Včeraj dopoldne sta mlina Marčonove mesnice na Vodnikovem trgu v najhujšem diru pridvela dva mesarska voza. Pred mesnico pa sta stali neka mati in njena hčerka. Vozova sta zadela ob ženski in ju podrla. Čez deklico je šlo kolo in je močno poškodovana. Mati je dobila precej lahkih poškodb in vrhnja obleka ji je popolnoma uničena. Strahnik je zapisal imeni obeh neprevlečnih voznikov.

— Vlomi in tatvina. V hišo št. 10 v Gradišču je dne 15. t. m. vlomil neznan tat in odnesel uradniku juž žel Janku Miklo eno obleko, več suknjičev, en par čevljev, v skupni vrednosti 15.660 kron.

— Ravno tam stanujočemu uradniku »Zadruga zveza« je ukradel isti tat 16.000 kron in še enemu uradniku juž. žel pa 2500 kron — Postiljono Štefanu Modriču je neznanj umoril ukradel 500 kron vredne čevlje. — Na Rimski cesti je bila šoferju Karolu Kreutzerju iz odprte avtogaraže ukradena listnina z legitimacijo in 9040 kron.

— Policijske vesti. Naredniku Jožefu Vidmarju v Hradskega vasi je bilo iz podstrešja odneseno razno blago, vredno 8500 kron. — Neznanj zlikovci so poskušali vlomiti v prodajalno lopo poleg nogometnega igrišča v Šiški. Prodajalca, ki spi v loži, je silila vlomilce in klicala na pomoč, naka so vlomilci zbežali. — Ročni vozček je bil ukraden na Dunajski cesti IV. Klobučarju. — Zaradi berančenja je bila aretirana 48 letna Ivana L. z Gline. — Ivan Cizelj in R. Mali sta bila zadržana, ko sta kradla na Oražnem dvorišču na Selu deske. Cizelj je povedal, da je kradel že desetkrat. Mali pa petkrat deske. — Dva otroka sta na Glincah s kamni zadela in poškodovala Franceta Kosačca. — Z vozom se je pripeljal 26. t. m. Franc Burger iz Vodic v Šiško, kjer je videl pri nogometnem igrišču na drevesu več otrok, naka je stopil z voza in zšel neusmiljeno pretepavati z bičem otroke, ki so do 3 metre globoko poskakali iz drevesa. Ko je prihitel stražnik, je začel Burger udrihati po konju. Stražnik je zgrabil vajeti, Burger je pa še huje udrihal po konjih; stražnik je prišel med voz in konja ki ga je 20 metrov daleč vlekli. S pomočjo drugega stražnika so nato Burgerja legitimirali.

Celje.

Celjske banke jutri v ponedeljek dne 1. maja na bodo uradovale. — Trgovino bodo, kakor običajno, odprte.

Ljudsko vsuščilišče v Celju. Jutri v ponedeljek, dne 1. maja ne bo predavanja. Prihodnje predavanje bo v ponedeljek, dne 2. maja. Predaval bo gosp. dr. Anton Božič o delu. Ob tej priliki se poslušalce obvešča, da se bodo vsled daljšega dneva vršila odslaj predavanja vedno od 8 do 9. ure zvečer in ne več ob pol 8. uri.

Uredništvo lista »Naša Vasa« je odločilo dr. Anton Novčan in je istega prevzel V. Štampar. Gosp. Novčan pravi v zadnji »Naši Vasi«, da se mora z vsami močmi povesti organizaciji nove slovenske republikanske stranke.

Občni odbor gostilničarskega saveza. se vrši jutri 1. maja ob 9. uri dopoldne v gostilni Božič na Bregu pri Celju.

Izredni občni odbor Celjskega Sokola se vrši v turek 9. maja ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red je 1. sprejetje novih enotnih pravil in 2. sluhajnosti.

Urad za kontrolo čistote zlata in srebra se bo ustanovil poleg drugih mest tudi v Celju. Imel bo številko 3.

Hidrotehniški oddelek se osnuje v Celju. V njegov delokrog spadajo okrajna glavarstva Celje, Konjice, Brežice, Krško, sodni okraj Sočani, okr. glavarstvo Slovenjgradec in sodni okraj Rogatec okr. glavarstva Ptuj.

Nadučiteljsko mesto na deški okoliški boji v Celju je že nad leto dni izpraznjeno in še sedaj ni imenovan novi nadučitelj. V zadnji seji školskega sveta je bilo imenovanje zopet odloženo. To odlaganje imenovanja novega nadučitelja vzbuja v celjskih krogih že splošno nejevoljo.

Gospod polkovnik Kerchele je v četrtek odšel iz Celja na svoje novo službeno mesto kot okružni poveljnik v Mostar. Slovesa na kolodvoru se je udeležilo poleg častništva tudi mnogo meščanstva, v katerega krogih je g. polkovnik vžival veliki simpatiji.

Cela straža zapustila svoje mesto. Ljudje si pripovedujejo zgodbo, kako je te dni vojaška straža nekakega objekta za municijo v naši okolici zapustila korporativno svoje stražniško mesto in odšla nevesekam. Ko je prišla popoldne nova straža, da izmenja staro, iste ni bilo nikjer. Kam so jo svrile stražniki spetgnile in ali so jih že prišli ni znano.

Gostilno Grah pri Novi cesti v Celju je te dni prevzel g. Gustav Simonič.

Umrli je na Doberni pri Celju orožnik Juro Škoberne. — V Hrastju pri Grobelnem pa poštar v pok. Ignac Gočar.

Draginjske doklade nižjih drž. uslužbencev.

Piše se nam in priobčujemo: Casnik nam poročajo, da se javnim nameščencem izplačajo poviški na draginjskih dokladah tudi za poldrugi mesec nazaj, ker so se v Sloveniji za poldrugi mesec že izplačali. Noben list pri nas pa ne poroča o novi ministrski odredbi, s katero se kakor slugam tudi vsem poduradnikom in drugim nameščencem, navedenim pod 6. členom zakona o draginjskih dokladah v »Uradnem listu št. 27. t. l. od 1. maja t. l. znižajo draginjske doklade na svote le za uslužbenca, ženo in enega otroka, pa če ima tudi lo ali več otrok, a uradniki dobivajo še tudi naprej draginjske doklade za vse otroke. Ta veleukturna ta velesojaljna in velepravilna naredba naše dične bogorajske vlade je bila sklenjena obenem z ono za slugo, toda držali so jo junaki gospodje nazaj in so najprej svojo albansko bombo vrgli na nedolžne, še sedaj stradajoče otroke naših državnih slug, čez en teden pa so privleki izza hrbita še bombo na otroke naslednje višje kategorije drž. uslužbencev in jo skrivaj izročili našim višjim oblastnikom v uporabo. Tako delajo ljudje, ki imajo slabo vest in so si v svesti, da zlorabljajo svoje lastne zakone in da krajejo svojim najpobrežnejšim rojakom življenjska sredstva, ki jim pripadajo po človeških in božjih postavah. Nekateri računski oddelki so že nakazali poduradnikom polne zneske, ker jim je bila nova izpreminjevalna naredba prepozno poslana, a s sedaj morajo zopet nazaj zahtevati preveč nakazane zneske. Poslanci naši, čuvaj naših pravic, kje ste? Draginja narava z visokimi skoki, uradnikom, ki imajo mnogo višje prejemke kakor mi, se draginjske doklade zvišujejo, nam znižujejo, a plačevati moramo svoje potrebščine vsi po enakih cenah! Veliki misleci, ki ste pozabili da so tudi nižji državni uslužbeni ljudje s človeškimi in ne s kozjimi želodci, povejte, kako naj sedaj preživljamo svoje nedoročene otroke? Ali naj jih pomečemo v jarke, kakor se to dela na Kitajskem? Dokler dobivajo uradniki draginjske doklade za vse otroke, tako dolgo jih morajo dobivati za vse svoje otroke tudi vsi nižji državni uslužbeni, ker so jih ravno ti vsled svojih nizkih plač toliko bolj potrebni in so torej toliko bolj upravičeni nanje. Te pravice si ne damo vzeti na ljubo naših brezsrčnih, sebičnih in zakrknjenih birokratov, ki so največja nesreča naše mlade države Jugoslavije!

(Ta članek ni nikakor naperjen proti uradnikom, ker tudi uradniki niti pri svoji višjih prejemkih ne morejo živeti človeška vredno življenje. Toliko slabše se pa seveda godi slugam in nižjim državnim nameščencem. Op. uređ.)

— Vlomi in tatvina. V hišo št. 10 v Gradišču je dne 15. t. m. vlomil neznan tat in odnesel uradniku juž žel Janku Miklo eno obleko, več suknjičev, en par čevljev, v skupni vrednosti 15.660 kron.

— Ravno tam stanujočemu uradniku »Zadruga zveza« je ukradel isti tat 16.000 kron in še enemu uradniku juž. žel pa 2500 kron — Postiljono Štefanu Modriču je neznanj umoril ukradel 500 kron vredne čevlje. — Na Rimski cesti je bila šoferju Karolu Kreutzerju iz odprte avtogaraže ukradena listnina z legitimacijo in 9040 kron.

— Policijske vesti. Naredniku Jožefu Vidmarju v Hradskega vasi je bilo iz podstrešja odneseno razno blago, vredno 8500 kron. — Neznanj zlikovci so poskušali vlomiti v prodajalno lopo poleg nogometnega igrišča v Šiški. Prodajalca, ki spi v loži, je silila vlomilce in klicala na pomoč, naka so vlomilci zbežali. — Ročni vozček je bil ukraden na Dunajski cesti IV. Klobučarju. — Zaradi berančenja je bila aretirana 48 letna Ivana L. z Gline. — Ivan Cizelj in R. Mali sta bila zadržana, ko sta kradla na Oražnem dvorišču na Selu deske. Cizelj je povedal, da je kradel že desetkrat. Mali pa petkrat deske. — Dva otroka sta na Glincah s kamni zadela in poškodovala Franceta Kosačca. — Z vozom se je pripeljal 26. t. m. Franc Burger iz Vodic v Šiško, kjer je videl pri nogometnem igrišču na drevesu več otrok, naka je stopil z voza in zšel neusmiljeno pretepavati z bičem otroke, ki so do 3 metre globoko poskakali iz drevesa. Ko je prihitel stražnik, je začel Burger udrihati po konju. Stražnik je zgrabil vajeti, Burger je pa še huje udrihal po konjih; stražnik je prišel med voz in konja ki ga je 20 metrov daleč vlekli. S pomočjo drugega stražnika so nato Burgerja legitimirali.

Sport in turistika.

Železničarski š. K. Sisak—Ilirija. Danes se vrši na igrišču Ilirije nogometna tekma med Železničarskim š. K. iz Siska in Ilirijo. 2. š. K. je prvak sisaške župe zagrebškega nogometnega podsaveza. Dosegel je nekaj dobrih rezultatov proti zagrebškim klubom ter ga je šteti med boljše klube hrvaške province. Začetek tekme ob 5. uri, igra se ob vsakem vremenu.

Majniški izlet. Š. K. Ilirija priredi ob ugodnem vremenu 1. majnika skupen izlet na Šmarjetno goro. Odhod iz Ljubljane z dr. kolodvora (Sp. Šiška) popoldne ob 12. uri, proti propagandne tekme kombiniranega moštva Ilirije proti Š. K. Triglav v Kranju, nato odhod na Šmarjetno goro, vrnitev v Ljubljano ob 20.40 uri z gorenjskim vlakom. Odbor vabi vse redne kakor tudi vse podporene člane in članice k številni udeležbi. Š. K. Ilirija.

Prihodnja številka »Sporta« (7) izide vsled majskega praznika 4. maja.

Gledališče in glasba.

Večer baleta in ritmike priredi v ponedeljek 1. maja t. l. v opernem gledališču slovenska plesalka Lydia Cisiakova. Prireditelj obeta biti jako zanimiva, ker je to prvič ko naša domačinka nastopa v popolnoma samostojnem večeru. Spored je razdeljen radi zanimivosti na dva nenakaka dela. Drugi del vsebuje moderne t. j. ritmično plastične ples, ki prinaša na oder duhovnate, zdravila in življenja. Opozorjamo naše občinstvo na to izredno prireditev, ki se vrši samo enkrat. Na programu so Delibes, Dvorak, Chopin, Gounod, Grieg, Mozart itd. Na klavirju spremlja kapelnik Nar. gledališča g. A. Balatka.

Zorko Prelovec: Zapoj mi pesem dekice. Škrjančiču. Založila in nastopila Zvezna tiskarna v Ljubljani. Cena 4 dinarje. Dva lahko izvedljiva četveropseva z lepimi baritonskimi soli, pripravna tudi za manjše zborje, ki imajo na razpolago baritonista. Naročaje v Zvezni knjigarni v Ljubljani, na Marjetnem trgu.

Drama.

Sreda, 3. maja. — »Namišljeni Bolnik A.». Cetrtak, 4. maja. — »Hamlet« (zadnjič v sezoni). Izven.

Petek, 5. maja. — »Namišljeni bolnik. Dijaška predstava. Izven. Znižane cene. Začetek ob treh.

Sobota, 6. maja. — »Marija Stuart«.

Nedelja, 7. maja. — »Otok in Stružica. Izven.

Poned., 8. maja. — »Marija Stuart«.

Torek, 9. maja. — Zaprtlo.

Opera.

Sreda, 3. maja. — »Madame Butterfly. D.». Cetrtak, 4. maja. — »Luizae. E.». Petek, 5. maja. — Zaprtlo.

Sobota, 6. maja. — »Lakme. Izven.

Nedelja, 7. maja. — »Boris Godunov. Gostovanje g. Josipa Križaja iz Zagreba. Izven.

Poned., 8. maja. — Zaprtlo.

Torek, 9. maja. — »Faust. Gostovanje g. Josipa Križaja iz Zagreba. Izven.

Naši koncerti. Letošnjo zimo je koncertov kar deževalo. Vsi, ki ljubimo glasbo smo jih z zanimanjem poslušali. Občinstvo je obiskalo najraje orkestralne in zborovske koncert

C. N. in A. M. Williamsom: **Cesaričini biseri.** (Dalje.)

Ze dolgo mislim kupiti kje kaj prapravnega, čisto natihem, da izne-nadim soprogo. A takšne robe je malo napredaj. V vašem okolju pač merca Park, z vsem, kar je tam naokrog, zadnja leta zelo pomoder-ul nič na ponudbo? »Nu, kakor veste, se je Gra-nil,« je rekel Lewis, ki je stanoval v veliki novi najemniški hiši nedaleč od Gramercy - Parka. »Edina lepa starodavna graščinica, ki mislim, da bi res ugajala vašemu okusu, je last gosposdične Tereze O'Reillyjeve, moje bolnice — se pravi, zdravim jo, ker ona tako hoče, dasi je čvrsta kakor dren. Ali veste kaj natančne-jega o tej stari dami? »Roger je vedel le toliko, da je čakal Lewisa baš zato, ker je bila gosposdična Tereza O'Reillyjeva njegova bolnica. »Zdi se, da je sorodnica vašega prijatelja Justina O'Reillyja?« je napeljal. »Oddaljena sestrična. Kar se tiče hiše, čuti Justin, da b jo moral imeti on; to vem iz njenih ust, ne iz nje-govih. A starka mi je rekla onidan, da je slišala, kako si je Justin na-grabil denarja, da bi kupil njeno hi-šo, in je prišel v Novi York baš za to, ker se hoče pogoditi. Iz te moke pa menda ne bo kruha, zakaj ona — premislite! — noče niti govoriti z njim.« »To vam je muljasta devica!« se je začudil Roger Sands. »Kaj ne? Lani je pripovedovala

okrog, med drugimi tudi meni, da bi rada prodala, ako bi dobila ugodno ponudbo, zakaj novojško podneb-je da ji povzroča trganje v kosteh, tako da hoče poizkusiti z francoskim primorjem. To se ve, da sem oddal novico še tople Justinu, ki je moj prijatelj. Hišo, vidite, je sezidal Ju-stinov pra-praded, rec, ki je prišel v Ameriko pred revolucijo in se bo-ri z Američani proti Angležem. Ostala je v rodbini do tik pred Ju-stinovim rojstvom, ko je revščina primorala njegovega očeta, da jo je prodal in se preselil na zapad. Ku-pila jo je baš moja stara gosposdična Tereza O'Reillyjeva. Bila je takrat še mladih let, dasi ne več piščanček. Pravijo, da je bila zaljubljena v Ju-stinovega očeta in ga je mislila ujeti na svoj denar, zakaj bila je bogata dedična. Ze se je bil voljan zaročiti, kar se zaljubi siromak na življenje in smrt v ubogo dekle, ki e služilo pri Terezi za nekakšno tajnico in družabnico. Iz maščevalnosti je Te-reza potihem delala na to, da bi upropastila Justina starejšega, ki je bil vesel in brezskrben človek ter je imel premalo denarja, da bi ga bil smel izgubljati, pa toliko potrpljenja, da si ga nikoli ni napravil več. Men-da je najela ljudi, ki so ga zapeljali v že naprej ponesrečene spekulaci-je. Vsekako je prešla hiša v njeno last, mož pa je moral s svojo rodbi-nico v Kalifornijo. Odkraja, mislim, mu je trda predla tam. Mladi Justin si je moral sam pristočiti imetje; oče, mati in starejši brat so mu po-mrli, ko je bil še deček. Tsa ta dolga povest je nastala iz vaše želje po stari hiši. Bojim se, da ni bila bog-vekaj zanimiva! »Tej hiši se pač ne more očitati,

da ne bi imela svojega romana!« je dejal Roger in udaril v kratek smeh. »Tak pravite, da se je gosposdična O'Reillyjeva premislila in noče več prodati?« »Tako mi vsaj zatrjuje,« je rekel Lewis. Zdaj, ko ve, da ima Justin resno piko na posestvo, se boji pri vsakem kupcu, da ne bi tičal on za njim. In tako se je nevoščljivka od-ločila, da hoče rajša potpeti ravma-tizem, nego da bi se umeknila sinu omrnega očeta. »Ubogemu O'Reillyju je gotovo zelo žal, ker nima upanja, da bi se vrnil kdaj pod streho svojih očet-ov?« »To se ve, da mu je, Sam mi je rekel, da nosi sanje v srcu, odkar živi.« Tu je krenil pogovor spet v dru-go smer; Roger pa je sklenil pisati gosposdični O'Reillyjevi še nocoj, iz kluba, kakor hitro se Lewis poslovi. Upal je na prepričati, da se Justin ne more nadejati haska od njegove po-nudbe!

XXV. POGLAVJE. V „Krantzovi kleti“.

Dokler je imela Klot opravka z določnimi vprašanji, je mislila pov-sem bistro in jasno; kakor hitro pa je začutila pred seboj teh praznih pet minut, ki so enako lahko pome-nile uspeh kakor nesrečo, so se ji uprli možgani. Pri mrliču ni mogla več ostati; po cesti ni mogla postopati, ker se je bala, da ne bi bila prava Kit medtem naščuvala »kam-pe« na svojo dvojnico; da bi se na-slanjala po hodnikih ali stopnicah sumljivega hotela, ji ni prišlo na um. Kako lahko bi se kdo spomnil vit-kega dekleta v rjavem plašču, ka-da rpride umor na dan! Policija je v-rajše spretna — vsaj tuintam! Kdo ve, ali ne bi prišla na sled temu de-klu — na sled, ki drži naravnost h gospe Roger Sandsovi? »Prva minuta je pretekla že v tem, ko si belim glavo!« je pomisli-la Irka. »In Peterson se ne bo zbui-dil od mrtvih. Najboljše je, da se za-mislim ter pozabim njega in to stra-šno tišino. Čez par minut lahko grem.« Toda molčanje ni trajalo dolgo. Snet je vzbil telefonski zvonec njene živce. Pograbila je slušalo in kliknila »Halo!« toda nhe je ni od-govoril. Odpraviti se je trebalo na-glo, magari če bi morala čakati O'Reillyja na cesti. »Ako ne stanuje tik tu zraven, še niso mogli dospeti semkaj, niti ne, če je hitela Kit naravnost ponje,« si je dejala Klot. »A seveda, kdo ve, ali ni Chuf telefoniral iz kake bliž-nje hiše? Nemara se je Peterson baš zato nastanil v Westmoreland-skem hotelu, da ne bi imel daleč do svojih pajdašev!«

Janko Kakovec: **Rabindranat Tagore o nacionalizmu.**

»Niti brezpravna nedolžnost kozmopolitizma, niti strastno samoobtoževanje nacionalizma ni cilj človeške zgodovine.« R. Tagore: »Nacionalizem.«

Znameniti indijski pesnik-modrijan Rabindranat Tagore je napisal koncem svetovne vojne globoko zamišljeno knjigo, polno najplemenitejših čustev, ki je izšla pod imenom »Nacionali-zem«.

Vso svojo rahločutno dušo, vse, v mnogih izkušnjah pridobljeno znanje je položil v to knjigo, ki je postala pr-vovrsten dokument sedanjega kultur-nega stanja Evrope. Z njo je napisal naši psevdokulturi strašen »memento mori«.

Tagore obdeluje v tem delu pro-blem, katerega je razreševal že kot pesnik v svojem romanu »Dom in svet«. V romanu vidimo pretresljive slike uničujočega vpliva nacionalistič-nega šovinizma na človeško osebnost, ki zgubi vsako pravstveno trdnost in postane igračka svojih nebrzdanih strasti. V svoji razpravi pa preiskuje vsestransko, z brezobzirno kritiko, problem zapadnega nacionalizma, po-sebno njegovega izrodka, šovinizma, ki je spravil že skoraj ves svet pod svoj jarem in ugonobil vsak prost razvoj človeške duše.

Knjiga je razdeljena na tri dele. V prvem delu raziskuje nastanek, razvoj in bistvo zapadnega nacionalizma, v drugem njega vpliv na Japonsko in ja-ponski nacionalizem, v tretjem pa nje-gov vpliv na Indijo.

Na tem mestu se mislim pečati le z njegovimi nazori o nacionalizmu za-padne, novodobne Evrope in moderne Indije. In sicer radi tega, ker je ost njegove kritike naperjena proti evro-pejskemu nacionalizmu, ki se je rodil in najizrazitejše razvil v Evropi. Indijo pa navedem, ker vidimo ravno na njej najboljše, kake sadove rodi evropski imperijalizem v podjarmljenih koloni-jah.

Tagore nam uvodoma pojasnjuje po-jem »nacija«. Pravi: Nacija — v zmi-sli političnega in gospodarskega zdru-ženja naroda — je pojav, ki nam ga nudi ves narod, organiziran v dosego kakega mehaničnega namena.

Ta mehanični namen — v nasprotju k organskemu namenu človeške dru-žbe, ki obstoji v dosegi društvenih živ-ljenjskih idealov — obstoji v naciji v brezobzirnem pehanju za kar največjo močjo, za kar večjim bogastvom.

Na drugem mestu mu je nacija »or-ganizirana sebičnost celega naroda in organizacija politike in trgovine. Njen nacionalizem ni osnovan na vzajem-nem socijalnem delu, temveč ves ob-

vladan od bojaželjnosti in pohlepu po osvojitvi. Ima duh zveri, ki mora imeti svoj plen. Ze iz navedenega razvidimo, o čem pač Tagore tako laskavo govori! O naši moderni imperijalistični in kapita-listični državi! Organizirana politika je rodila imperijalizem, organizirana trgo-vina in industrija pa je rodila kapitali-stični družabni red — oba z nenasi-tljivim pohlepom po brezmejnem boga-stvu, po vedno večji moči in nadvladi in to vedno z zlorabljanjem tistih, ki jim je nemila usoda podelila že v zi-belki siromašnost in slabost.

(Dalje prihodnjic.)

LEPOTA
kože, obraza, vratu, rok, kakor tudi lepa rast las, se morajo samo skozi razumno nego lepote doseči. Tisočera pripoznanja so dospela od vseh dežel sveta za lekar-narja Fellerja.

Elsa lilično mlečno milo
najbolje blago, najfinjše, »milo lepote« 4 kosi z zamotom in poštnino 120 Kr.

„Elsa“ obrazna pomada
odstrani vsako nečistost kože, sončne pege, za-jeclance, nabore, itd., naredi kožo mehko, rožnato-belo in čisto; dva porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 Kr.

„Elsa“ Tanonchina pomada za rast las
krepi kožo glave, preprečuje izpadanje, lomljenje in cepanje las, zaprejuje prhut, prerano osivelost itd. 2 porcelanasta lončka z zamotom in poštnino 80 Kr.

Prodajalci
ako naročijo najmanj 12 kosov od jed-nega predmeta dobijo popust v naravi. Razno: Lilično mleko 24 K; Brkomez 10 K; naj-finejši Hega-puder Dr. Klugera v velikih origi-nalnih skatulah 40 K; najfinjši Hega zobni prašek v patent skatulah 40 K; puder za pospe-v v vrečkah 8 K; zobni prašek v skatulah 12 K; v vrečkah 8 K; Sachet dišava za parlo 12 K; Schampoon za lase 8 K; rumenilo 12 listkov 48 K; najfinjši parfem po 48 in 60 K; Močna voda za lase 80 K; Za te razne predmete se zamot in poštnina posebej zaračuna.

EUGEN V. FELLER, lekarinar, STUBICA donja, Elsatrg 357, Hrvatsko.

MALI OGLASI

PRODAJA:

HIŠA Z VRTOM, pri-pravna za obrtnika, odda-jena 20 minut od postaje Litija ob državni cesti. Ce-na 22.000 Din. Vprašati se pri Franc Langer, Radeče pri Zidanem mostu. 776

KOCIJE, z slandauer-ja, a pokrite, vse v dobrem stanju. Naslov v upravi l. 775

MLADA KONJČKA, polj mala, 3 leta stara. Cena po dogovoru. Naslov v u-pravi lista. 772

POSESTVO 10 oralo, 1 uro od Maribora, vinograd, oljve, travniki in lep sadov-njak čez 300 sadnih dreves, novo hišo in gospodarsko poslopje z vsjo premičnino in živino. Tržaška c. 63. Maribor. 779

HIŠA z gostilno z 8 so-bami in tudi nekaj zemlje po nizki ceni. Kupec naj se zgleda osebno ali pisмено pri F. W. Rašica št. 1, Veli-ke Lašče. 769

BRIVNICA, dobro ideoča, moderno urejena v zdravili-šči Rogaska Slatina. Vprašati pri Ivan Dorčec, brivec, Rog. Slatina. 768

KMETIJSKA HIŠA s sta-novanjem in blevom, 4 in pol orala zemljišča. Cena kron 120.000.

HIŠA na delci s trgovino in vrtom, kron 140.000.

Vila v Jugoslaviji se zame-nja z vilo v Zagrebu ali v Trstu.

HIŠA v središču Maribora; HIŠA pri Mariboru ob-stoječa iz 4 sob;

Trgovina z ogljem, skedenj, konji, voz, kron 500.000;

Usnjarna z veliko hišo, kron 700.000;

Posestvo, pol ure od Mari-bora s krasnim vinograd-om;

Trgovina s pražilnico kave in meblirarnjo stanova-njem;

Znamke za odgovor. Realitetna pisarna »Rapid«, Maribor, Gosposka ul. 28. 767

KUPI:

FOTOGRAFSKI STA-TIV iz železa ali medi se kupi. Ponudbe s ceno pod »Stativ« na upravo l. 773

LAHKO, na pol odkrito kočijo, dobro ohranjeno. Naslov v ur. lista. 753

SLUŽBE:

VRTNARIJA, izurjenega v slov, in nemškem jeziku se sprejme. Plača po dogo-voru. Pobrežje, vrtnarija, Lasipna ul. 1. 774

FOTOGRAFSKI PO-MOČNIK ali pomočnica z večletno prakso se sprejme za samostojno voditi foto-atelje. Pojasnila pri po-družnici »Jugoslavija« v Mariboru. 779

UREŽEVALEC (Presser) se išče za takoj pod ugod-nimi pogoji. Tovarna mi-zarskih izdelkov Klančnik & Kompare, Maribor, Me-jna ulica 6. 764

DOBRA ključavničar-ska pomočnica se takoj sprejmeta proti dobri pla-či pri Jakob Prezelj, vodo-vodni instalater in kjučav-ničar, Novomesto. 755

RAZNO:

CREVLJI štev. 35 za go-spice, novi, fini, najmoder-nejši raznih vzorcev se pro-dajo kron 300 ceneje pri pa-ru. Ogledajo se v slaščičar-ni, Dunajska cesta 6. 766

in drugimi pritliklinami. Na-slov pove podružnici »Ju-goslavija« v Celju. 762

MRLISKE ČEVLJE ima v zalogi na debelo po ugod-nih cenah. Franc Lerh, Ra-dovičja. 751

V NAJEM se išče peka-rija v mestu ali na dčeli. Ponudbe naj se pošljejo pod »Pekarija« na upravo lista. 752

SLAMNIKE, moške in ženske otročje prodaja na debelo, cene solidne, po-strežba točna. Alojzij Skra-bar, tvornica slamnikov Domžale, Slovenija. 658

ŽENITNA PONUDBA.

Mlad zasebni uradnik z akademsko naobrazbo išče seznanja z gosposdično ali dame, tudi iz dežele, ki je popolnoma samostojna go-spodarica kakega večjega posestva ali drugega pod-jetja. Korespondence je na-sloviti pod šifro »Uradnik« na upravnistično tega lista. Absolutna tajnost zajam-čena pod častjo. 539

Priporočajo se sledeče tvrdke:

Zvezna tiskarna in knjigarna, Ljub-ljana.

Drago Schwab, konfekcija, Ljublja-na, Dvorni trg 3.

Dr. ing. Miroslav Kasal, Stavbeno podjetje in tehnična pisarna, Ljub-ljana.

Fotografski atelje Kunc Franc, Ljub-ljana, Wolfova ulica 6. Prvi doma-čji zavod za povečevanje slik.

Veletrgovina z vinom in restavracija »Zlatorog«, Sp. Šiška, Ljubljana, Gosposvetska cesta štev. 3.

»Orient« d. d., špedicija in skladišče, Ljubljana, Sodna ulica 3, tel. 463

»Balkan« d. d., špedicija in skladišče, Ljubljana, Dunajska cesta.

Gospodarska Zveza, Ljubljana.

Kalaš, slaščičarna, Ljubljana, Židov-ska ulica 3.

Franc Brumat, velika zaloga manu-fakture, tkanine, Ljubljana, Mest-ni trg 25/1.

Tovarna »Bašin in dr.«, Ljubljana.

Kavarna Jadran, vsak dan koncert.

Krznarstvo ROT, Ljubljana.

O. Bernatovič, manufaktura, Ljub-ljana.

The Rex & Co., Ljubljana.

J. C. Mayer, manufaktura, Ljublja-na.

Jugoslovanski kreditni zavod, Ljub-ljana.

Parna žaga, Fran Ravnikar, Ljub-ljana.

Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradaška ul. 22.

Jerica Hubad, roj. Dolenc, zaloga klavirjev, Ljubljana.

Karl Prelog, trgovina bombaža, suk-na itd. Ljubljana, Stari trg 12.

Jakob Kaučič, parna pekarna, Ljub-ljana, Gradišče.

I. Gajšek, papirna trgovina, Ljub-ljana, Sv. Petra c.

HYDRAWERK
Dr. Louis Röder
Wien VII., Zieglergasse 7.

Specijalitete:

Galvanski Hydra-elementi nedosegljive kakovosti.

Originalni Bergmann (Berlin) inštalaterski material, kakor izolirane cevi itd.

in predvojno blago.

Veliko skladišče (tudi transit). Točna postrežba.

Vse smolnate proizvode
Surovo smolo (oljnato-plinasta smola), Premogovna teer-smola, Surovi naftalin, Strešna lepenka, itd. razpošilja

Rudolf Weishut & Bruder, Wien XIX.
Döblinger Hauptstrasse 5.,
Telefon 93.373.

Tekstilna roba
vseh vrst
najceneje pri
Fradies, Wien I, Franz Josefs Kai 49.

Lokomobile
vseh jakosti, zjamčeno obrata zmožne se od-dajo takoj franko vagon Maribor.

Stac. 150/180/200 HP vročeparica, Wolf, s kor-denzacijo zgrajena 1908.

stac. 29/37/50 HP patentna vročeparica, Lanz, z izvlečnim cevokotlom, zgrajena 1908.

stac. 22/29/35 HP, patentna vročeparica, Lanz, premično rešetkasto ognjišče, zgrajena 1911.

stac. 25/30/35 HP z nasičeno paro, Gütler, zgrajena 1911.

stac. 26/38 HP, Badenia, rešetkasto ognjišče, z izobčnim cevokotlom, nasičnoparno zgraj. 1908.

stac. 10/13/18 HP z nasičeno paro in visokim pritiskom, Lanz, zgrajena 1906.

prevoznica 18/23/22 HP, vročeparica, Lanz, zgra-jena 1908.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje,
Inž. Rudolf Pečlin, Maribor, Trubarjeva ulica 4. Telef. Interurb. 82.

V trgovini
O. Bernatovič
Mestni trg št. 5

se dobe še po jako nizki ceni:

moške obleke	od Din 160—	naprej
moške raglane	od Din 250—	naprej
moške hlače	od Din 80—	naprej
damske mantle	od Din 150—	naprej
damske kostume	od Din 180—	naprej
damske modne obleke	od Din 200—	naprej
damska krila	od Din 60—	naprej
bluze	od Din 30—	naprej

Razno perilo
za dame, gospode in deco priporoča tvrdka
A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Knjiga s slikami
za zabavo in pouk našim malim
MOJ ZVERINJAK
Izvod 20 K
v Zvezni knjigarni
v Ljubljani,
Mariljn trg štev. 8.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in trboveljski
premog
vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov
za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava:
Prima tehoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.
Naslovi: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. v Ljubljani, Nunska ulica štev. 19

Iz tehnike.

Fabrikacija karbida in apnenega dušika.

Kakor smo že poročali, si je senator Vlacav Klofáč ob priliki svojega zadnjega bivanja v Mariboru ogledal tudi tvornico apnenega dušika v Rušah. Naš glavni urednik, ki se je nahajal v njegovem spremstvu, je ob tej priliki naprosil komercialnega ravnatelja tovarne g. Krejčija za nekaj podatkov o fabrikaciji karbida in apnenega dušika, kateri prošnji je gospod ravnatelj z največjo ljubeznivostjo ugodil. V pouk našim čitateljem priobčujemo te zanimive podatke.

Tovarniška naprava tvornice za dušik d. d. Ruše ni samo najmoderneje urejeni elektrotehnični obrat v Jugoslaviji, marveč se lahko primerja z najmodernejšimi in najlepšimi tovarnami v cel Evropi.

En del naprave služi za izdelovanje kalcijevega karbida, drugi pa za proizvodnjo apnenega dušika. Ako pride karbid v stik z vodo, nastane, kakor obče znano, plin, katerega imenujemo acetilen in kateri služi v glavnem kot sredstvo za razsvetljavo. Jako važna je uporaba karbida za raznovrstne stroje železne in druge kovinske industrije in obrti; tukaj se rabi acetilen za avtogeno varjenje, katera manipulacija se je prej brez acetilena izvrševala na tako težak način. Acetilen pa ima da-

nes tudi zaradi tega poseben pomen, ker se daje iz njega napraviti raznovrstni kemični produkti, od katerih hočemo samo navesti: trikloretilen, ki je izvrstno sredstvo za nadomestitev bencina in ima pred tem še to prednost, da ni gorljiv, nadalje umetno ocatno kislino in umetni alkohol. Ti proizvodi pa pridejo bolj v poštev za one države, ki niso na agrarnih produktih tako bogate kakor Jugoslavija, n. pr. Švica.

Nadaljni produkt, ki se izdeluje iz karbida, je apneni dušik, po katerem ima tovarna svoje ime. Apneni dušik (kalcijev cianamid) služi v prvi vrsti kot umetno dušično gnojilo z istim učinkom kot čilski soliter, katerega se je importiralo iz Južne Amerike in ki je glede cene sorazmerno dražji, kakor apneni dušik. Z uporabo umetnih gnojil, med katerimi igra dušično gnojilo glavno vlogo, je bilo mogoče posebno v deželah, katere so kulturelo zelo razvite, agrarno produkcijo jako povišati, tako da lahko gosto obljubene dežele svojo potrebo na živilskih pridelkih večji del same krijejo. Tudi v Jugoslaviji se bo dežela pomen za umetna gnojila vedno bolj razvil, ker bi drugače s časom naša naravno bogata zemlja — kar se tiče živeža za rastline — obubožala.

Kakor iz karbida, tako se daje tudi iz apnenega dušika napraviti raznovrstni kemični produkti. Med temi

igrajo največjo vlogo amonijak in amonijakove soli, katere so za kemično industrijo, kakor tudi za vsakdanjo uporabo največje važnosti in katere se mora še danes v veliki meri uvažati iz inozemstva. Dalje je dala možnost za izdelovanje solitrove kisline, iz katere se zopet izdelujejo raznovrstna razstreljiva.

Izdelovanje karbida in apnenega dušika se izvrši v Rušah po najnovejših izkušnjah tehničnega napredka. Karbid se izdeluje na ta način, da se apno in material, kateri vsebuje ogljik (n. pr. antracit, kokos, oglje itd.), v jako visoki temperaturi skupno raztopita. Ta visoka temperatura (čez 2000° C) se zadobi samo s pomočjo električnega toka. Električno energijo proizvaja Pala s pomočjo velikih vodnih množin Drave. Pala je od Ruš 6 km oddaljena in dobavlja električni tok z električnim daljnovodom z napetostjo 10.000 volt. Tako visoka napetost bi bila za kemični obrat zelo nevarna. Zaradi tega se transformira električni tok v Rušah s pomočjo posebnih transformatorjev na nižjo napetost, tako da je mogoče pri električni peči, katere je namenjena za izdelovanje karbida, brez nevarnosti delati. V električni peči se pod vplivom električne energije napravi tako vročina, da se apno in oglje raztopita v karbid. Žarečo-tekoči karbid se zbira na dnu karbidne peči in se od časa do časa z uporabo električnih naprav izteka v male vozičke. Čez nekaj časa se karbid ohladi in nastane kamnu po-

dobna masa. Karbid se potem v lomilcih zdrobi, se sortira, nakar se napolni v železno pločevinaste zaboje. Za izdelovanje teh železnopločevinastih zabojev v obliki bobnov, obstoji pri tvornici posebna delavnica.

Za apneni dušik se rabijo kot surovine karbid in dušik. Zadnji se napravi iz zraka. Kakor je znano, obstoji zrak iz približno 4 delov dušika in 1 dela kisika. Ločitev teh dveh snovi se more izvršiti na najpopolnejši način in ima tozadevna naprava, takozvan sistem »Linde«, za obiskovalce največji interes. Tukaj se zrak s komprimiranjem, hlajenjem in zopetnim razširjenjem ohladi na 190° pod ničlo in postane tekoč. Ta tekočina obstoji iz mešanice tekočega dušika in tekočega kisika. Iz te mešanice se da čisti dušik destilirati. Dušik se uporablja za izdelovanje apnenega dušika, kisik pa, ki ostane, se bode v najkrajšem času tudi uporabljal na ta način, da se bode razpošiljal v jeklenih posodah. Kisik se uporablja kakor zgoraj omenjeni acetilen skoraj v svih delavnicah za avtogeno varjenje in se je moral do sedaj v največjem obsegu uvažati iz inozemstva.

Za izdelovanje apnenega dušika se zmleje karbid v fini prah in se potem v posebni peči z dušikom spravi v stik. Tukaj nastane pod močno razgretvijo zveza dušika s karbidom, katere končni produkt je apneni dušik (kalcijev cianamid). Apneni dušik se zmleje zopet v fino moko, ker ima samo v tej obliki učinek kot umetno gnojilo v

zemlji. Da se odpravi apnenemu dušiku neprijetna lastnost, posebno pa prašenje, se ta produkt še posebno preparira z oljem.

Prevažanje vsega materiala in produktov se vrši potom mehaničnih priprav tako, da je mogoče napram starejšim takim tovarnam prihraniti mnogo delavskih moči. Za pogon teh mehaničnih naprav, kompresorjev, mlinov, kakor tudi obrat delavnic služi veliko število različnih električnih motorjev raznovrstnih velikosti, kateri že sami porabijo precejšen del električne moči.

Velika gospodarska korist tega velikopoteznega industrijskega podjetja za državo je že iz tega razvidna, ker izvirajo vse surovine, pred vsem pa apno in oglje iz naše države. Iz teh surovin se napravijo mnogovredni produkti, ki krijejo karbid, apneni dušik, kisik in drugi kemični produkti, kateri se bodo po razširjenju tovarne izdelovali, popolnoma potrebe naše države, tako, da teh produktov ne bo treba uvažati. Potreba v tuzemstvu pa je veliko premala, da bi se izkoriščal le mali del zmognosti teh velikanskih naprav. Zaradi tega je neobhodno potrebno, da se večji del produktov izvažava v inozemstvo in ima izvoz več stotin vagonov mnogovrednega blaga na leto mogočen vpliv na trgovsko bilanco naše države. Zaradi tega je umeven veliki interes vzdrževanja in napredovanja tega velikega podjetja.

DR. M. ROSTOHAR:

Vodilna načela narodnega socializma.

Socializem je splošen pojav za razne socialistične smeri predelke in sedanje dobe, za smeri, katerih glavni cilj je bil vedno ta, da se zaščiti na ta ali oni način ogroženi sloji človeške družbe pred propadom, ki jim je pretil iz obstoječega družabnega reda, in da se jih povzdigne na stališče, na nivo občnega blagostanja. S tem socialističnim stremenjem je v neločljivi zvezi zahteva po takšni uredbi človeške družbe, ki bi vsem članom človeške družbe omogočila čim največje blagostanje.

O sredstvih in načinu, kako bi se dal ta socialističen cilj doseči, pa so si bili socialisti vedno različnega mnenja, zato je bilo vsigdar tudi več socialističnih teorij. Marx v svojem »komunističnem manifestu« sam razlikuje fevdalni socializem, malomeščanski socializem, nemški ali »pravi« socializem, konservativni ali meščanski socializem in kritično utopistični socializem. Seveda je treba k tem »socializmom« prištevati tudi revolucionarni komunizem, kolektivizem, društveni socializem, krščanski socializem in narodni socializem. Zmotna je trditev, da je socializem samo eden, ki je Marxizem, in da je treba vsem ostalim več ali manj sorodnim strujam odrekati značaj socializma. V resnici je socializmov več, jih je toliko, kolikor je socialističnih smeri.

Mislilo, da je bistvo Marxizma v stremljenju po odpravljenju osebne lastnine in upeljavi občne skupne lastnine. To stremljenje pa je v resnici bilo jedro komunizma v vseh dobah. Že v 4. stoletju pred Kristom se je izreklo to komunistično načelo, ko je Phaleas iz Kalcedona v svojem spisu »Politika« razvil načrt, naj se v svrhu ozdravljenja razdrapanih, nezdravih družabnih razmer po državi vsa proizvodna sredstva, in v isto svrhu naj postanejo vsi poedinci proizvajalnega razreda za službujoče organe državnega kolektivističnega gospodarstva. Vsa lastnina naj bo celokupna last državljanov in vsak poedinci proizvajalec naj bo podvržen celokupni volji ter proizvajalnemu redu države. Iz Phaleasovega načrta govori vsa protikapitalistična ojstrina komunizma, ki ni nič manj revolucionaren in radikalen državen komunizem, kakor je dandanašnji komunizem ali »boljševizem« na Ruskem.

O Platonu je znano, da je kmalu po Phaleasu zastopal enako radikalen komunizem v svoji idealni državi, katere najvišji smoter je bila absolutna pravičnost in enakost. V dosego tega ideala zahteva, da se organi države odreko osebni lasti na produkcijskih sredstvih (kapitalu), da bi le po svojih zmognostih izvrševali svoja opravila v največji popolnosti. Samo to naj bi ostalo zasebna last, kar človek za svoje življenje konsumira.

Kakor se osebna last in individualno gospodarstvo nadomešča z skupno lastjo in skupnim gospodarstvom, tako se naj nadomesti tudi rodbina z skupno posejstvo, žena in otrok. Vse žene v Platonovi komunistični državi so last državljanov in vsi otroci so v enaki meri otroci vseh državljanov. — Znano je, da so bile prvotne krščanske občine povsem komunistično urejene, in da so bile na Češkem ob-

šine »Čeških bratov« prave komunistične republike. Tudi v Ameriki je več komunističnih občin, ki so zasnovane na verskem načelu.

Komunizem je torej najstarejša oblika socialističnega stremljenja in napačno je trditi, da je komunistična ideja Marxizmu bistvena. Marx sam se sicer proglašja za komunista in zametuje (v »komunističnem manifestu«) našete socializme kot zmote. V resnici pa komunizem ni pravi znak Marxizma, temveč njegovo bistvo je obseženo v posebnem svetovnem naziranju, ki ga splošno imenuje zgodovinski materializem.

V čem obstoji? Marx sam nam podaja v svojem delu kapital (II. t. str. 324) definicijo zgodovinskega materializma, kjer pravi: da specifično gospodarska oblika, po kateri se neplačano nadelo izčrpava iz neposrednih proizvajalcev (delavcev) določuje razmerje vladajočih in zaslužnjih, kakršno izhaja neposredno iz proizvodnje, na katero zopet določujoče vpliva. Na tem temelji cela tvorba ekonomske družbe, izhajajoče iz produkcijskih razmer in obenem tudi njena specifična politična oblika. Najglobljeja tajnost, skriti temelji cele družabne strukture, torej obenem tudi politične oblike razmerja suverenosti in odvisnosti, skratka vsakokratne specifične državne oblike temelje vedno v neposrednem razmerju, v katerem se nahajajo lastniki proizvodnih sredstev (kapitala) napram neposrednim proizvajalcem (delavcem). To razmerje ima razne oblike, ki navadno odgovarjajo gotovi stopnji razvoja o načinu dela in zato tudi njegovi družabni produktivni sili.

(Dalje prih.)

Jugoslovanska banka

d. d. menjalnica v LJUBLJANI, Kolodvorska ulica številka 26.

kupuje in prodaja valute (dolarje itd.) in devize po najugodnejši dnevni ceni in obrestuje vloge bodisi na knjižice bodisi na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

JUGOSLOVANSKA UNION-BANKA

preje MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

USTANOVLJENA L. 1872

Beograd, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Murska Sobota, Velikovec, Maribor, ekspoziturna podružnica Skofjaloka.

Akcijski kapital K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

!! Underwood !!

pisalni stroji so najboljši

Zahtevajte ponudbe!

THE REX Co.

LJUBLJANA

Tel. 268 - Gradišče št. 10 - Tel. 268

!! Opalograph !!

razmnoževalni aparati so svetovno znani

Zahtevajte ponudbe!

STROJI za obdelovanje lesa

TURBINE Transmisije

A mature in sesalke, zvonovi

Strojne tovarne in livarne d. d. LJUBLJANA

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA Prešernova ulica št. 50, (v lastnem poslopu.) LJUBLJANA

Brzjavke — KREDIT LJUBLJANA — Telefon št. 40, 457. in 548

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits i. t. d.

Nakup in prodaja
novkovrstnih novih in že
rabljenih
vreč in plah
Sprejemamo zastopnike z do-
brimi referencami.
Ignat Bernfeld, Wien III.,
Rasumefskygasse 27

!!!!
Izjemno zastonj
brez ropota,
brez krtače
Vaše perilo v
dveh urah snežno-
beilo!
Jaz Vam prihranim
jezo in muko!
Kajti jaz sem nese-
bičen in neutrudljiv.
Jaz prihranim čas
in denar, kajti jaz
delam sam in ne
zahtevam nobenega
plačila!

Jaz prihranim mlo, ohranjam perilo
in se z enim samim pranjem že iz-
plačam, kajti jaz sem
HELSON-FONTAN
avtomatični pralni stroj.
Predstavljamo in poskušamo pranje,
ne da bi trebalo kupiti pri

HELSON, Wien VI., Chwallagasse 2
za hotelom Kummer, Mariahilferstrasse, dnevno od 4-6 ure popoldne.
Točen izvoz. Telefon 909/VIII.
Zastopstvo za SHS še za oddati.

PRVA JUGOSLOVANSKA BARVARIJA, KRZNARSTVO IN STROJARNICA.

Sprejemam lišče in druge kože v barvo; stroj in popolno izdelavo mo-
derniziranje kožuhov in izvršujem točno in po najnižjih cenah. Kupujem vsako-
vrstne divje kože po najvišjih dnevnih cenah.

P. SEMKO, krznar, Glince 230.

Dražbeni oklic.

Dne 20. maja 1922 ob 13. uri se prodaja potom javne dražbe troje barak
32:50 m dolga in 11:20 m široka, in gospodarski objekt 25:30 m dolg in
6:40 m širok.

Barake so zgrajene na zidani podstavi na tujem svetu. Stene so iz
lesenega predalčja, le-to pa izidano z opeko. Za strešni krov je uporab-
ljen eternit. V vse tri objekte sta napeljana vodovod in električna raz-
svetljava.

Stavbno stanje vseh treh objektov je dobro. Stavbna izvršitev je
solidna.

Izključna cena je 70.000.— Din.

Udeleženci morajo pred začetkom dražbe položiti varščine 7000 Din.

Potrebna pojasnila dobe interesenti po 11. uri gori omenjenega dne
pri dražbeni komisiji na lica mesta v barakah.

Oddelek za socijalno politiko pokrajinske uprave
v Ljubljani, invalidski odsek.

**Rudolf Muschik, Dental-Depôt WIEN I., Borsendorf-
strasse 3.**

Izvoz v vse države. Zahtevajte cenih vseh predmetov za zobotehniško
stroko, kakor: opravihi predmetov, električnih aparatov itd.

Bogata zaloga.— Prevzemanje raznovrstnih popravil, kakor
telefon št. 8431 tudi brušenje svedrov. telefon št. 7431

KEIL & DRUG d. d.

Wien, Dreihufeisengasse

Ovojni papir vseh dobrodošlih vrst od 20^g dalje.
Ovojni papir za steklenice in klobuke, rjav, bel,
barvast in risan.
Pisani in platnični papir vsake vrste.
Fin kartoni beli in barvasti.
Papir za ovitke, zvezke, ton papir.
Ročna in strojna lepenska bela, rjava, siva in
barvast.

**tovarniška zaloga papirja in
lepenke**

Brzjavni naslov: VERKEIL, WIEN.
Telefon št. 4308.

Vedno na zalogi:

Tiskovni papir, strojnogledak od 30/gm² dalje.
Tiskovni papir satiran, papir za lepake in bar-
vast papir.
Pisalni papir, strojnofini lesa prosti konceptni papir.
Papir za knjige, za pisalne stroje, bankpast, flor-
post, pivni papir.

kakor tudi vse ostale vrste papirja.

Na željo ponudbe z vzorci.

Jadranska banka Beograd.

Delniška glavnica: Din 30.000.000. Rezerva: Din 15.000.000.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana,
Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

AFILIIRANI ZAVOD:

FRANK SAKSEN STATE BANK

82 CORTLAND STREET,

NEW-YORK CITY.

ROSTANJEV LES

prosto vagon in vožnje mno-
žine v gozdu kupi

J. Pogačnik, Ljubljana

Dalmatinska ulica št. 1/1.
Posredovalci se dobro plačajo

Vrtnice

nizke in visoko debelinate
novosti ima v bogati izbiri

Anton Ferant

trg. vrtnar
Ljubljana, AMBROZEV
TRG ŠTEV. 3.

Gradbeno podjetje
Ing. Dukić & drug

Ljubljana, Resljeva c. 9

se priporoča za vsa
v to stroko spada-
joča dela.

Urar

Ed. Škopek

Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Velika zaloga ur, zlatnine, stro-
bne in optike. — Popravila se
izvršujejo strokovno in pod-
jamstvom.
Cene nizke.

ovratnike, zaplestnice

srajce, balist-bluze,
kakor druge pral-
ne obleke pare in
svečfolikatovarna

J. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče:
šelenbugova ul. 5.
Podružnice:
Mlador, Zageb, Ko-
čevje, Novo mesto.

AUTO

Bencin. — Pneumatika.
Olje. — Vsa popravila.
Mast. — In vožnje. —
Le prvovrstno blago in
delo po solidnih cenah
nudi

Jugo-Auto d. o. o. z.
v Ljubljani.

Več tesarjev in te-

sarskih predelav-

... cov sprejme ...

takoj Ivan Zakotnik,
mestni tesarski mojster
parna žaga v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 46

Na prodaj

**Vino in
žganje**

Pristno, liter od 5 Din.
naprej prosto trošarine
na Jesenicah.

Ivan Poljšak,
Jesenice, hotel Pošta.

Največja izbira

Različnih pletenin,
majic, nogavic
in rokavic

pri trdkl
A. & E. SRABERNE
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

POZOR!

Pristno dalmatinsko črno vi-
no Opolo, in sicer po 30.— K
čez ulico in v gostilni K 32—
Pristni cvček iz Grajskih gor-
ic pri Stromljah, vsak petek
ribe ter vedno gorla in mrzla
jedila. Za obilen obisk
se priporoča

IVANKA VIDMAR
gostilna pod „Drčo“
Hradečkova vas 48
(pod Golovcem)

Premog

in cement

prodaja najcenejše

H. PETRIČ, Ljubljana,
skladišče Balkan.

ODLIKOVANA TVORNICA

„MARASKINA“

I FINIH LIKERA

G. S. MATAVULJ

KR. DVORSKI LIFERANT

ŠIBENIK, DALMACIJA.

Brzojavi: DISTELERIJA.

Popolnoma varno naložite svoje prihranke v
JUGOSLOVANSKI KREDITNI ZAVOD V LJUBLJANI
Marijin trg 8. Podružnica v Murski Soboti.

Hranilne vloge 41/01 brez odbitka rentnega
obrestuje s 41/20 in invalidnega davka.
Hranilne vloge se lahko vplačujejo potom poštno-čkovnega urada, vpla-
teljem so Položnice brezplačno na razpolago. Posojila na zemljišča zaznambo
na službene prejemke, proti poroštvo itd.

Gostilničarji, kavarnarji, vinogradniki -- pozor!

Naznanjam, da sem se z dosedanjim kompanjonom go-
spodom A. OSETOM razdružil, ter vodim odslej vinsko trgo-
vino v SLOVENJGRADCU sam, katero sem si kot lastnik
večjih vinogradov in kot spoznavalec vseh boljših vinorodnih
krajev upeljal tako, da lahko v vsakem času postrežem cenj.
odjemalce z najboljšim blagom. V zalogi imam: MUŠKA-
TELJC, GRASEVINC (rizling), BURGUNDEC, KAMINEC,
ŠIPON in druga BOLJŠA NAMIZNA VINA iz vseh boljših
vinorodnih krajev.

Kupujem vsa najboljša vina od producentov po najvišji
ceni.

Priporočam se

Franjo Cajnko, TRGOVINA Z VINOM, Slovenjgradec.

Trgovska banka d. d. Ljubljana.

Poziv k subskripciji novih delnic.

Izredni občni zbor Trgovske banke d. d. Ljubljana je sklenil
dne 25. marca zvišati delniško glavnico

od K 10.000.000.- na K 30.000.000.-

z izdajo

50.000 novih delnic po K 400.— nom. v skupnem znesku 20
milijonov K pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi
vsake stare delnice eno novo po K 400.— nom. po
K 480.—, več 5 % obresti od nom. K 400.— od 1. febr.
1922 do dne plačila.
2. Vsi oni subskribenti, ki so že pri prejšnji emisiji sub-
skribirali in znesek vplačali, dobe nove delnice pod
istimi pogoji, kakor pod točko 1.
3. Nedelnarji dobe delnice proti takojšnjemu plačilu po
tečaju K 530.— več 5 % obresti od nom. K 400 od 1. febr.
1922 do dne plačila.
4. Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1922 in
opremljene s kuponom za leto 1922.
5. Nove delnice se izročijo subskribentom tekom leta 1922.
6. Repartitijo delnic določenih za nove delničarje, si pri-
držuje upravni svet po končanem subskripcijskem roku.
7. Subskripcija novih delnic se vrši od 3. aprila do 3. maja
1. 1922, in sicer: a) pri Trgovski banki d. d. Ljubljana
(začasni poslovalnici Beethovnova ul. št. 10) in njeni po-
družnici v Mariboru.
b) pri Kmetiskih poslovalnicah ljubljanske okolice, Ljubljana.
8. Ako bi se posameznim subskribentom ne moglo dodeliti
polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pri-
drže in se bode dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri
novi subskripciji.

V Ljubljani, 25. marca 1922.

Upravni svet

Trgovske banke d. d. Ljubljana.

SEDLA, KONJSKE OPREME

ter vsakršno sedlarsko in jermenarsko blago dobavlja

GABRIJEL MIKULANDA

tovarn. izdelovanje sedl in konjske opreme

Telefon 3444 **Praga III.** Telefon 3444

Za vsa pleskarska dela, lakiranje avtomobilov in lakiranje
voznih koles v ognju se priporoča

TONE MALGAJ

stavbeni in pohištveni pleskar in ličar

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 6.

M. KUŠTRIN, LJUBLJANA.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi
in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika za-
loga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pneumatike.
Glavno zastopstvo polnogumijastih obročev iz tovarne „Walter
Martiny“. Na razpolago je hidraulična stiskalnica za montiranje
polnogumijastih obročev.

Centrala: Ljubljana, Rimska cesta št. 2.
Telefon št. 588. Brzjavni: Kuštrin, Ljubljana.

Podružnice: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.
Telefon št. 470.

Maribor, Jurčičeva ul. št. 9. Telefon št. 133.
Beograd, Knez Mihajlova ulica broj 3.

Prva odlikovana Dalmatinska Parna Destilarija V. MORPURGO, SPLIT

Nagradjena na svim izložbama največim odlikovanjima.

Rakije svake vrsti — Svetški „Maraschino“ — Ekstrakt od
Maraške — Ekstrakt od Charry-Brandy — Cognac 1^a Medi-
cinal, prvovredni produkt — Cognac Dalmatia vieux,
obljubljena marka — Cremes doubles, liker izvanreene
finoče — Svakovrsni najfiniji liker — Esencije od punča —
Sirupi od voća — Limunade.

Cenik na zahtev! Cenik na zahtev!

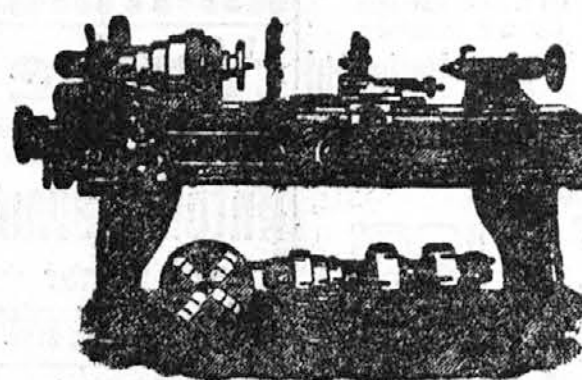

TRANSMISSIONEN
Erstklassige Maschinen
H. MEINRICH.
Wien, Kollerschlag 41-2

Zastopstvo za Jugoslavijo:
Šrojársko društvo „S.M.A.“
tehniška poslovalnica in stro-
járská radionica

Kučan, Erštnik i Handl
Zagreb, Braškovičeva ulica št. 11.

HAESSLER & WOLF

Stroji in orodje za obde-
:: lavo kovin in lesa ::

WIEN I.,

Bauernmarkt Nr. 24.

Brzjavni naslov: Haessler & Wolf, Wien

Podružnice in lastna zastopstva:
Graz, Praga, Budapest, Chemnitz.

◆ Zahtevajte naše ponudbe in kataloge. ◆

P. n. damam vljudo naznanjam,
da sem ravnokar dobila veliko novo
tovarniško zalogo najnovejših,

damskih in dekliških slamnikov

„Tagal“, „Pikot“ in „Lisere“ in va-
bim cenjene dame na ogled. Oblike
vsakovrstne prodajam po najnižjih
tovarniških cenah. Sprejemam tudi
damske klobuke v popravilo.

Ne zamudite ugodne prilike!

Modni salon

Alojzija Vivod-Mozetič

Ljubljana, Pred Škofijo 21/II.

— poleg magistrata. —

Submesnata roba, mast, mesne delikatese

„Lucillus“

dion. društvo za promet i preradbu mesa

ZAGREB, Cigjana 8.

Telefon 101. Brz. naslov: „LUCILLUS“, ZAGREB.

SOLINGEN-JEKLO

Jedilno orodje } ALPAKA
JEKLO
ALUMINIUM

Kuhinjski nož, žepni nož, škarje, kladiva,
klešče itd.

Razpošilja najceneje:
REISNER & Co.,

WIEN I., Wipplingerstr. 19.

Išče se ZASTOPNIK za Jugoslavijo, kateri je v stanu
položiti krevlje za komisionalno skladišče.

Parna žaga FRAN RAVNIKAR

mesni tesarski mojster

LJUBLJANA :: Linhartova ulica št. 25

kupuje po najvišjih dnevnih cenah razne vrste okrogli les, kakor
tudi cele gozdne parcele.

POVEČANJE FOTOGRAFSKIH SLIK

v vseh velikostih in barvah izdeluje umetni fotografski zavod

ATELIJE „VIKTOR“

LJUBLJANA

Beethovnova ulica št. 6 :: zraven Kranjske hranilnice.

Obenem se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Moderni portreti! - Prvovrstna izvršitev zjamčena!

Najboljše sredstvo zoper stenice in drugi mrčes je

„MORANA“

„MORANA“ temeljito uničuje stenice
in njihovo zalogo. Naroča se pri

Mar. Skrinjar, Trst, Via P. Castaldi 4/L

Pri večjih naročilih, popust trgovcem rabat.

Išče se

ZASTOPNIK za JUGOSLAVIJO.

Ponudbe direktno na zgornji naslov.

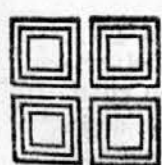
Ustanovljena
leta 1831.

Assicurazioni Generali v Trstu

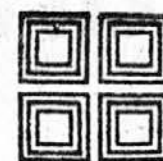
Občna
zavarovalnica

Generalni zastop za Slovenijo v Ljubljani, Marijin trg — Sv. Petra cesta št. 2 v lastnem domu.

Zavaruje zoper požare na poslopih, pohištvi in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcal in zvonov, na življenje in za doto v vseh mogočih sestavah. Družba je izplačala za škode nad poldrugo milijardo kron. Premoženje družbe znaša preko 1000 milijonov dinarjev.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi po najnižjih cenah špecerijsko in kolonijalno blago, deželne pridelki, poljedelske stroje, vse
vrste umetnih gnojil, galica, cement, bencin; lastna tovarna za raznovrstne mesne izdelke; lastna hladilnica,
umetni led, mleko, mlečne izdelke, najfinejša vina v sodih in steklenicah, drva; lastna parna žaga,
izdelovanje parketov.